DANSK
STATSBORGERRET

AF

POUL ANDERSEN

Dr. jur., Fuldmægtig i Indenrigsministeriet
kst. Docent ved Universitetet

NYT NORDISK FORLAG — ARNOLD BUSCK
KJØBENHAVN — MCMXXVIII

Hovenbergs Bogtrykkeri City Passagen

INDHOLDSFORTEGNELSE.

Forord 7
I. Lovgivningen 9
II. Statsborgerret, Hjemløshed og dobbelt Statsborgerret ..... 11—16
III. Forskellige Slags Statsborgerret? ..... 16—17
IV. Erhvervelse af dansk Statsborgerret ..... 18—49
A. Erhvervelse af dansk Statsborgerret ved Fødsel ..... 18—22
Fødsel den 7. April 1898 eller senere (S. 18). Fødsel før den 7. April 1898 (S. 18). Lov af 27. November 1916 (S. 20).
B. Erhvervelse af dansk Statsborgerret ved Fødsel i Landet og Ophold her indtil det fyldte 19. Aar ..... 22—24
C. Erhvervelse af dansk Statsborgerret ved Ægteskab ..... 24—26
D. Erhvervelse af dansk Statsborgerret ved Naturalisation ..... 26—37
Grundlovens § 50 (S. 26). Rigsdagens og Indenrigsministeriets Praksis (S. 27). Alder (S. 27). Aandelig Normalitet (S. 28). Bopæl og Ophold (S. 28). Sprog (S. 29). Vandel (S. 30). Fattighjælp (S. 30). Værnepligt (S. 32). Gifte Kvinder (S. 32). Andragerens hidtidige Statsborgerforhold (S. 32).
E. Hittebørn 38
F. Indlemmelse af Landomraade ..... 38—49
Selvstændig Erhvervelse af dansk Statsborgerret i Kraft af Bopælen ved de sønderjydske Landsdeles Indlemmelse i Danmark (S. 39). Option (S. 45). Afledet Erhvervelse af dansk Statsborgerret for Hustruer og Børn (S. 46).
V. Fortabelse og Generhvervelse af dansk Statsborgerret ..... 49—67
1. Før Lov 1871 (S. 49). 2. Lov 1871 (S. 49). Særligt om Hustruer og Børn (S. 51). Forholdet til

Lov 1916 (S. 53). 3. Lov 1898 (S. 54). Erhvervelse af fremmed Statsborgerret (S. 54). Ægteskab (S. 55). Løsning (S. 56). Lov 1898 §§ 7 og 8 (S. 56). 4. Lov 1925 (S. 56). Erhvervelse af fremmed Statsborgerret (S. 56). Kvinders Ægteskab med Udlændinge (S. 59). Kvinders Generhvervelse af dansk Statsborgerret (S. 60). Fortabelse af dansk Statsborgerret paa Grund af Fødsel og Forbliven i Udlandet (S. 62). Løsning af dansk Statsborgerforhold (S. 64). 5. Afstaaelse af Landomraade, Wienerfredens Art. XIX (S. 65).

VI. Islandsk Statsborgerret ..... 68—72
Hvilke Personer blev islandske Statsborgere ved Islands Adskillelse fra Danmark (S. 68)? De særlige islandske Statsborgerlove (S. 71).

VII. Hvilke Myndigheder behandler Statsborgersager? Den formelle Fremgangsmaade ved Sagernes Behandling ..... 73—77

Tillæg.

Indføds-Retten af 15. Januar 1776 78
Wienerfredens Art. XIX 80
Lov af 25. Marts 1871 82
Lov af 19. Marts 1898 83
Lov af 23. Marts 1908 87
Lov af 27. November 1916 87
Bekendtgørelse af 12. Juni 1922 88
Lov af 18. April 1925 93
Skema til Ansøgning om dansk Indfødsret 97

Litteratur 102

Sagregister 105

FORORD.

Formaalet med denne Bog er at give en kortfattet, men dog nogenlunde udtømmende Fremstilling af den gældende Lovgivning og Praksis vedrørende dansk Statsborgerret (Indfødsret). Under Hensyn til Ligeretsbestemmelsen i den dansk-islandske Forbundslovs § 6 er medtaget en sammentrængt Oversigt over den islandske Statsborgerret. Udeladt er derimod Undersøgelser af blot historisk Interesse samt i det væsentlige Betragtninger af kritisk-teoretisk Art. Til Trods herfor maa paa dette Retsomraade den systematiske Fremstillingsform sikkert foretrækkes for en kommenteret Lovudgave, der vanskeligt vilde kunne give Udtryk for det ret komplicerede Sammenspil mellem de forskellige Love, lige fra Forordningen af 15. Januar 1776 til den ny Lov af 18. April 1925.

Bogen er i første Række beregnet for Praktikere: forhaabentlig kan den dog ogsaa blive til Nytte for de Studerende.

Sagregisteret er udarbejdet af stud. jur. Knud Larsen.

FORKORTELSER:

Lov 1871 bet. Lov Nr. 54 af 25. Marts 1871 om Tillæg til Indfødsretten.

Lov 1898 bet. Lov Nr. 42 af 19. Marts 1898 om Erhvervelse og Fortabelse af Indfødsret.

Lov 1908 bet. Lov Nr. 57 af 23. Marts 1908 om Forandring i og Tillæg til Lov Nr. 42 af 19. Marts 1898 om Erhvervelse og Fortabelse af Indfødsret.

Lov 1916 bet. Lov Nr. 353 af 27. November 1916 vedrørende Erhvervelse af Indfødsret.

Lov 1920 bet. Lov Nr. 474 af 5. September 1920 om Erhvervelse af dansk Indfødsret i Anledning af de sønderjydske Landsdeles Indlemmelse i Danmark.

Lov 1922 bet. Lov Nr. 247 af 12. Juni 1922 om Ændringer i og Tillæg til Lov af 5. September 1920 om Erhvervelse af dansk Indfødsret i Anledning af de sønderjydske Landsdeles Indlemmelse i Danmark.

Bek. 1922 bet. Bekendtgørelse Nr. 293 af 12. Juni 1922 af Lov Nr. 474 af 5. September 1920 om Erhvervelse af dansk Indfødsret i Anledning af de sønderjydske Landsdeles Indlemmelse i Danmark, saaledes som denne er ændret i Henhold til Lov af 12. Juni 1922.

Lov 1925 bet. Lov Nr. 123 af 18. April 1925 om Erhvervelse og Fortabelse af Indfødsret.

U. f. R. bet. Ugeskrift for Retsvæsen.

T. f. R. bet. Tidsskrift for Retsvidenskab.

M. T. A. bet. Ministerialtidende A.

I.

LOVGIVNINGEN.

1. a) Den danske Lovgivning om Statsborgerret rækker tilbage til den før-konstitutionelle Tid, idet Udgangspunktet er Forordningen af 15. Januar 1776 om Indføds-Retten. Et Tillæg til denne Forordning blev givet ved Lov Nr. 54 af 25. Marts 1871, der vedrører Fortabelse (»Suspension«) af dansk Indfødsret; men iøvrigt blev der først — paa Grundlag af et Udkast, der var udarbejdet af en skandinavisk Kommission — givet nye, almindelige Regler ved Lov Nr. 42 af 19. Marts 1898 om Erhvervelse og Fortabelse af Indfødsret, der ved Bekendtgørelse af 11. Maj 1898 (Nr. 13 i Tillæg til Lovtidende) blev kundgjort paa Island. Ved Lov Nr. 57 af 23. Marts 1908, der ved Bekendtgørelse af s. D. blev kundgjort paa Island (Nr. 18 i Tillæg til Lovtidende), blev §§ 7 og 8 i Lov 1898 ophævet, forinden de endnu havde kunnet faa Retsvirkninger, hvorhos der blev føjet et Tillæg til § 11. Af rent midlertidig Betydning var Lov Nr. 166 af 17. Maj 1916, der gav Indenrigsministeren Bemyndigelse til at meddele dansk Indfødsret til visse Personer af dansk Afstamning. Man havde herved de Personer for Øje, som var født i Udlandet af danske Forældre, før Lov 1898 traadte i Kraft, idet saadanne Personer, da nævnte

Lov ikke gav Afstamningsprincippet tilbagevirkende Kraft, ofte var hjemløse. Dette Hjemløshedsspørgsmaal fik imidlertid sin endelige Løsning ved Lov Nr. 353 af 27. November 1916 vedrørende Erhvervelse af Indfødsret. Lov 1898 er nu afløst af Lov Nr. 123 af 18. April 1925 om Erhvervelse og Fortabelse af Indfødsret, der ligesom sin Forgænger er givet paa Grundlag af et fælles skandinavisk Udkast.

b) Om Naturalisation bestemte Grundloven af 5. Juni 1849 § 54: »Ingen Udlænding kan herefter erholde Indfødsret uden ved Lov«, jfr. den nugældende Grundlov af 5. Juni 1915 med Ændringer af 10. September 1920 § 50. I Overensstemmelse hermed udkommer der aarlig Naturalisationslove, paa hvilke med Navns Nævnelse de Personer opføres, der naturaliseres, se f. Eks. Lov Nr. 88 af 31. Marts 1926 om Indfødsrets Meddelelse.

c) I Anledning af de sønderjydske Landsdeles Indlemmelse i Danmark i 1920 er udkommet Lov Nr. 474 af 5. September 1920 om Erhvervelse af dansk Indfødsret i Anledning af de sønderjydske Landsdeles Indlemmelse i Danmark. Denne Lov blev efter Afslutningen af den dansk-tyske Traktat af 10. April 1922 om Gennemførelse af Versaillestraktatens Art. 112 og 113 ændret ved Lov Nr. 247 af 12. Juni 1922 og i den ændrede Skikkelse bekendtgjort ved Bekendtgørelse Nr. 293 af 12. Juni 1922.

d) Foruden i de ovennævnte Love omhandles statsborgerlige Spørgsmaal i forskellige Bekendtgørelser, Cirkulærer og Skrivelser, der vil blive anført paa vedkommende Steder i det følgende.

2. Traktatmæssige Bestemmelser om statsborgerlige Forhold findes i Wienerfreden af 30.

Oktober 1864 Art. XIX (se Kundgørelse af 16. November 1864), i Forbindelse med hvilken maa nævnes Konventionen mellem Danmark og Preussen af 11. Januar 1907 betræffende visse Optantbørns statsborgerlige Forholdt (se Bekendtgørelse Nr. 11 af 24. Januar 1907). Endvidere Versaillestraktatens Art. 112 og 113, hvortil slutter sig den ovennævnte dansk-tyske Overenskomst af 10. April 1922 (se Bekendtgørelse Nr. 252 af 8. Juni 1922).

I Forhold til Island er der truffet Bestemmelser ved den dansk-islandske Forbundslov (Nr. 619) af 30. November 1918 § 6.

I Traktat af 4. August 1916, ratificeret 17. Januar 1917 (se Bekendtgørelse Nr. 223 af 18. April 1917) om Afstaaelse af de dansk-vestindiske Øer St. Thomas, St. Jan og St. Croix blev det statsborgerlige Forhold omhandlet i Art. 6.

Endelig maa nævnes Konventionen mellem Danmark og De forenede Stater af Nordamerika af 20. Juli 1872, der omhandler den statsborgerlige Stilling, som tilkommer danske, der naturaliseres i De forenede Stater, og Borgere fra disse Stater, der naturaliseres i Danmark.

II.

STATSBORGERRET, HJEMLØSHED OG DOBBELT STATSBORGERRET.

Begrebet Statsborgerret. Den danske Lovgivning indeholder ikke nogen Bestemmelse af Statsborgerrettens Begreb. Selve Ordet dækker egent-

lig kun Statsborgerforholdets ene Side, »Rettighedssiden«, hvilket ogsaa gælder om det i Lovgivningen sædvanligt benyttede Udtryk, Indfødsret. Som Betegnelse for »Pligtsiden« bruges undertiden Benævnelsen »Undersaat«, og Wienerfredens Art. XIX. gaar endog ud fra, at en Person kan have dansk Indfødsret uden at være dansk Undersaat. I Almindelighed benyttes dog nu til Dags Udtrykkene dansk Indfødt, dansk Statsborger og dansk Undersaat i samme Betydning, se herom Konsularinstruktion Nr. 77 af 18. Januar 1912 (jfr. Cirkulære Nr. 159 af 10. Oktober 1925) § 35, 1. Stk.: »Naar der i denne Instruktion bruges Udtrykket danske Undersaatter, forstaas derved Personer, som have dansk Indfødsret (Statsborgerret)«. Som Kærnen i Statsborgerforholdet fremhæves i Almindelighed den ubetingede Ret til at være og komme ind i Landet (jus domicilii) og en særlig Pligt til Lydighed og Troskab overfor Staten.

H j e m l ø s h e d. Indtil Lov 1898 traadte i Kraft, d. v. s. den 7. April s. A., erhvervede Børn, født af danske Forældre i Udlandet, som Hovedregel, se nedenfor Side 18 f, ikke dansk Indfødsret ved Fødselen, og saafremt de ikke blev født i Lande, der anerkendte jus soli, var de altsaa som Hovedregel h j e m l ø s e. En særlig Aktualitet fik dette med Hensyn til de saakaldte »Optantbørn«, d. v. s. Børn af Personer, som i Medfør af Wienerfredens Art. XIX havde opteret for Danmark. Saadanne — umyndige — Børn bevarede vel deres danske Indfødsret i Kraft af Faderens Option, saafremt de var født den 16. November 1864 eller tidligere, og der var ligeledes Enighed mellem Regeringerne om, at en Faders Option skulde have

Virkning for hans umyndige Børn, der var født mellem den 16. November 1864 og den 16. November 1870, hvad enten Fødselen havde fundet Sted før eller efter Optionen. Optantbørn, der fødtes udenfor Danmark i Tiden mellem den 16. November 1870 og den 7. April 1898, da Lov 1898 traadte i Kraft, blev derimod kun danske, saafremt Forældrene befandt sig »paa Rejse«, »i den kgl. Tjeneste« (eller Fødselen havde fundet Sted i Lande, i hvilke danske Undersaatter ikke var underkastet Landets Jurisdiktion, Lov 1908 § 2).

Det overvejende Antal af de Optantbørn, der i det nævnte Tidsrum blev født udenfor Danmarks Grænser, fødtes nu netop i Hertugdømmerne, idet mange Optanter efter kortere eller længere Tids Forløb vendte tilbage til deres Hjemegn. Her — i Hertugdømmerne — gjaldt Forordning af 15. Januar 1776, indtil den tyske Statsborgerlov af 1. Juni 1870 traadte i Kraft, d. v. s. indtil 1. Januar 1871; men da de omhandlede Optantbørns Fader vel kunde siges at have Indfødsret i Hertugdømmerne, jfr. Wienerfredens Art. XIX in fine, men dog, netop fordi han havde opteret for Danmark, ikke var indfødt Undersaat der, erhvervede de — bortset fra de ovenfor nævnte Undtagelsestilfælde, hvor Faderen var »paa Rejse« eller »i den kgl. Tjeneste« — ikke ved Fødselen Indfødsret i Hertugdømmerne. Ejheller kunde de erhverve Indfødsret i Hertugdømmerne i Henhold til Forordning af 15. Januar 1776 ved at »forblive« i Landet, fordi Forordningen blev ophævet af den tyske Statsborgerlov af 1. Juni 1870, før de havde naaet Myndighedsalderen.

Ved forskellige Aftaler mellem Danmark og Preussen og navnlig ved »Optant-Konventionen« af 11.—21.

Januar 1907, se Bekendtgørelse Nr. 11 af 24. Januar 1907, blev der raadet Bod paa disse Optantbørns uheldige Stilling, navnlig derved, at Flertallet af dem i Henhold til den nævnte Konvention blev naturaliseret i Preussen, og en endelig Løsning af Spørgsmaalet*) blev givet ved den danske Lov 1916, se herom senere Side 20 ff.

Efter den nu gældende, danske Statsborgerlovgivning kan et Barn af danske Forældre ikke være hjemløst ved Fødselen. Derimod kan det tænkes, at en Person mister sin danske Statsborgerret uden samtidigt at erhverve en fremmed. Saaledes som § 7 i Lov 1925 er affattet, kan dette vel ikke finde Sted ved Løsning; ejheller findes der Regler om Forbrydelse af dansk Statsborgerret. Heller ikke vil Hjemløshed kunne indtræde derved, at en dansk Kvinde gifter sig med en Mand, der ikke er dansk Statsborger; den gældende Lov opstiller overhovedet ikke Ægteskab som selvstændig Fortabelsesgrund, idet Ægteskabets Betydning i denne Henseende udelukkende beror paa den almindelige Regel i Lovens § 5 om Fortabelse af dansk Statsborgerret ved Erhvervelse af fremmed Statsborgerret. Derimod vil Lovens § 6 føre til Hjemløshed i alle Tilfælde, hvor den paagældende Person ikke er født i Lande, der anerkender jus soli. I videre Omfang kunde der efter Lov 1898 indtræde Hjemløshed derved, at en Person mistede sin danske Statsborgerret uden samtidigt at erhverve en fremmed, hvilket

*) Hele dette Hjemløshedsspørgsmaal har dog endnu stor praktisk Interesse i Tilfælde, hvor det er af Betydning, om en Person paa et givet tidligere Tidspunkt var i Besiddelse af dansk Indfødsret.

naturligvis endnu er af praktisk Interesse. I Henhold til nævnte Lovs § 6 mistede nemlig den Kvinde, der giftede sig med en Mand, som ikke var dansk Statsborger, sin danske Statsborgerret uden Hensyn til, om hun ved Ægteskabet erhvervede fremmed Statsborgerret eller ej, t. Eks. fordi Manden ikke var Statsborger i noget Land. Og det samme gjaldt Ægtefællernes, forinden Ægteskabet fødte, fælles umyndige Børn. Som Eksempel paa det omvendte, at den fremmede Statsborgerret kan gaa tabt, uden at Personen samtidigt erhverver dansk Statsborgerret, skal nævnes, at Legitimation af et uægte Barn ved Ægteskab efter Lov 1925 § 3, 2. Stk. kun medfører, at Barnet bliver dansk, hvis det er under 18 Aar, medens et saadant Barn ifølge den tyske Statsborgerlov af 22. Juli 1913 § 17, 5. Stk. uden Hensyn til Alderen mister sin Statsborgerret, hvis Faderen er Udlænding. Alt i alt er den danske Statsborgerlovgivning saaledes indrettet, at den kun i forholdsvis ringe Grad foranlediger Hjemløshed.

Dobbelt Statsborgerret. Derimod medfører den i vidt Omfang Tilfælde af dobbelt Statsborgerret. Dette beror især paa, at Lov 1925 § 5 i 2. Punktum gør en vidtgaaende Undtagelse fra Hovedreglen om, at dansk Statsborgerret tabes af den, som bliver Statsborger i et andet Land, se herom nedenfor Side 57 ff, en Undtagelse, hvis største praktiske Betydning ligger i, at danske Kvinder, der gifter sig med her boende Udlændinge, bevarer deres danske Indfødsret samtidig med, at de i Regelen erhverver Mandens Statsborgerret. Omvendt kan det tænkes, at en Person erhverver dansk Indfødsret uden at miste sin fremmede Indfødsret, noget som især kan blive praktisk for Hu-

struer og Børn. Og endelig maa det erindres, at Børn af danske Forældre erhverver dansk Statsborgerret ved Fødselen, selv om denne sker i Lande, der anerkender jus soli, t. Eks. England og de nordamerikanske Fristater, i hvilket Tilfælde Barnet fra Fødselen har dobbelt Statsborgerret.

Den Omstændighed, at en Person foruden dansk Statsborgerret er i Besiddelse af en fremmed Statsborgerret, medfører i Almindelighed ingen Ændring i den Retsstilling, der tilkommer ham som Dansk. Dette gælder baade om Rettigheder og Pligter, t. Eks. med Hensyn til Værnepligten, se Lov om Værnepligt Nr. 123 af 8. Juni 1912 §§ 1 og 2, hvoraf det fremgaar, at undersaatligt Forhold til en fremmed Stat kun medfører Fritagelse for Værnepligt for de Personer, der — uden at være i Besiddelse af dansk Statsborgerret — i Almindelighed er Værnepligten underkastet paa Grund af, at de har erhvervet fast Hjem i Landet (udenfor Færøerne og Grønland).

III.

FORSKELLIGE SLAGS STATSBORGERRET?

Medens ældre Forfattere (Scheel S. 226, Holck II S. 297, 312—313) hævdede den Anskuelse, at den ved Naturalisation erhvervede Indfødsret ikke i alle Retninger havde samme Indhold som Indfødsretten i Almindelighed, staar det nu fast i Teori (Matzen I S. 88—94; Berlin I S. 130—131) og Praksis, at Naturalisation begrunder en Retsstilling, der ganske svarer til den ad anden Vej erhvervede Statsborgerret. Dette gælder

ogsaa med Hensyn til politiske Rettigheder. Der gives overhovedet ikke efter nugældende dansk Retsopfattelse forskellige Slags Statsborgerret. Med Hensyn til Fortabelse af Statsborgerretten spiller det ganske vist en Rolle, om en Person har erhvervet dansk Statsborgerret ved Fødselen eller paa anden Maade, se Lov 1925 § 5, og om han er født i Udlandet, se samme Lovs § 6, men saalænge Statsborgerretten bestaar, har den det almindelige Indhold. Ejheller kan man som Eksempel paa en særlig Slags Statsborgere nævne de Personer, hvis Statsborgerret er »suspenderet« i Henhold til Lov 1871 § 1, jfr. herom nedenfor S. 49 ff, idet det sande Forhold er det, at de paagældende under »Suspensionen« overhovedet ikke er i Besiddelse af dansk Statsborgerret. Om Betydningen af, at dansk Statsborgerret ved de aarlige Naturalisationslove i visse Tilfælde meddeles betingelsesvis, maa henvises til Side 36.

At en Person har indgivet Andragende om at erholde dansk Statsborgerret ved Naturalisation, medfører ingen Forandring i hans statsborgerlige Stilling.

Lov 1925 gælder »for alle Dele« af den danske Stat, jfr. § 9, se ogsaa Lov 1898 § 13. Herunder er ogsaa indbefattet Grønland. Berlin er dog tilbøjelig til at antage, at Loven ikke gælder for Medlemmer af den eskimoiske Befolkning, saalænge de opholder sig paa Grønland (Berlin I Side 40 Note 64 og Side 111), men denne Opfattelse deles ikke af Indenrigsministeriet (Skr. 25. April 1924 og navnlig Skr. 24. November 1925).

IV.

ERHVERVELSE AF DANSK STATSBORGERRET.

A. Erhvervelse af dansk Statsborgerret ved Fødsel.

1) Ved Fødsel den 7. April 1898*) eller senere erhverves dansk Statsborgerret af Ægtebarn, hvis Fader har dansk Statsborgerret, og uægte Børn, hvis Moder har dansk Statsborgerret, se Lov 1925 § 1 og Lov 1898 §§ 1 og 9, 1. Stk., hvadenten Fødselen har fundet Sted i eller udenfor Danmark. Det kræves, at henholdsvis Faderen og Moderen er i Besiddelse af dansk Statsborgerret i det Øjeblik, Fødselen finder Sted. For posthume (ægte) Børns Vedkommende er det dog tilstrækkeligt, at Faderen ved sin Død var dansk Statsborger. — Det anførte gælder, selvom Barnet ved sin Fødsel tillige maatte have erhvervet en fremmed Statsborgerret, f. Eks. fordi Fødselen har fundet Sted i England eller de nordamerikanske Fristater.

2) a. Har Fødselen fundet Sted før den 7. April 1898, maatte Barnets Statsborgerforhold, indtil Lov 1916 traadte i Kraft, den 27. November 1916, bedømmes efter Reglerne i Fr. 15. Januar 1776 § 1, som til Indfødsret kræver Fødsel »i Vore Stater eller af saadanne indfødte Undersaatter, som paa Rejser eller for Vore Tjenesters Skyld kunde være ude af Landet«. Til disse to Undtagelser fra Kravet om Fødsel i Landet føjede Lov 1908 § 2 en tredje, idet den bestemte, at ogsaa de før den 7. April 1898 fødte Børn af dansk Fader eller ugift dansk Moder har dansk Statsborger-

*) Den Dag, Lov 1898 traadte i Kraft.

ret, forsaavidt Fødselen er foregaaet i et Land, hvor danske Undersaatter ikke er undergivet vedkommende Lands Jurisdiktion.

Hovedreglen var altsaa Territorialprincippet, og en isoleret Betragtning af Forordningens § 1 maatte nærmest føre til, at Indfødsret erhverves ved Fødsel paa Territoriet uden Hensyn til Forældrenes Nationalitet. Sammenholdes § 1 imidlertid med § 9, maa Resultatet blive, at kun de Børn faar Indfødsret, som er *født paa Territoriet af Forældre, som selv har Indfødsret*, og denne Forstaaelse blev fastslaaet af Teori og Praksis, se Scheel S. 228 f., Holck II S. 298, Matzen (2. Udg. 1895) I S. 98 og Berlin I S. 108 samt Højesteretsdom U. f. R. 1883 S. 208. Til Fødsel paa Territoriet maatte ogsaa henregnes Fødsel paa Søterritoriet.

Ved Fødsel *udenfor Territoriet* erhvervede Børn af danske Forældre kun dansk Indfødsret i de nævnte tre Undtagelsestilfælde. Som Eksempel paa Personer, der opfylder Betingelsen at være i Udlandet »for Vore Tjenesters Skyld«, kan nævnes danske Gesandter, udsendte Konsuler, udsendte Sømandspræster m. fl. Ved Anvendelsen af Reglerne i Lov 1908 § 2 maa det afgørende være, om Danske paa *Fødselens* Tidspunkt var undergivet vedkommende Lands Jurisdiktion; Reglen faar herefter navnlig Betydning for Personer, der før den 7. April 1898 er født i Tyrkiet med dets Vasallande (undtagen Tunis), Kina, Persien, Siam, Ægypten og Japan. Se iøvrigt nærmere om Konsularjurisdiktionen *Axel Møller*: Folkeretten, Første Del 1925, Side 174—178.

b. Nu har imidlertid Lov 1916 i vidt Omfang givet Afstamningsprincippet tilbagevirkende Kraft, idet den bestemmer, at »Personer, som ved nærværende Lovs Ikrafttræden ikke er Statsborgere i nogen Stat, erholder dansk Indfødsret, saafremt de vilde have saadan Ret, hvis Reglerne i Lov Nr. 42 af 19. Marts 1898 §§ 1, 3 og 9 ..... havde været gældende ogsaa før den 7. April 1898«. Forholdet er dog ikke det, at de under a. skildrede Regler herefter er uden Betydning. For det første omfatter Lov 1916 kun Personer, der ved Lovens Ikrafttræden var hjemløse. En Person, der er født før den 7. April 1898 af danske Forældre i England eller i de nordamerikanske Fristater og derfor ved Fødselen har erhvervet Statsborgerret i Fødelandet uden senere at være blevet hjemløs, vil saaledes vedblivende være uden dansk Statsborgerret, medmindre Forældrene befandt sig paa Rejse o. s. v. Og dernæst maa det erindres, at de Personer, der omfattes af Loven, dog først blev danske Statsborgere ved Lovens Ikrafttræden, hvorimod det ingenlunde er Lovens Mening, at de skal være stillet, som om de havde været danske Statsborgere fra Fødselen. Dette faar f. Eks. Betydning ved Anvendelsen af § 5, 2. Punktum og § 8, 1. Stk. i Lov 1925.

Lov 1916 faar umiddelbart kun Retsvirkning ved sin Ikrafttræden, paa hvilket Tidspunkt en talrig Gruppe af Personer ipso jure erholdt dansk Statsborgerret; men middelbart faar dette naturligvis videregaaende Virkninger, naar disse Personer indgaar Ægteskab, faar Børn o. s. v. Om disse middelbare Virkninger af Loven gælder imidlertid intet særligt; de maa bedømmes efter den almindelige statsborgerlige Lovgivning.

En Betingelse for denne ipso jure-Erhvervelse af dansk Statsborgerret den 27. November 1916 er det — som nævnt —, at vedkommende Person paa dette Tidspunkt var hjemløs. Er denne Betingelse opfyldt, bliver det at undersøge, om han vilde være Dansk den 27. November 1916, saafremt det i Lov 1898 indeholdte Afstamningsprincip havde været gældende ogsaa før den 7. April 1898. Man maa herved efterspore — efter Omstændighederne gennem flere Generationer — Personens mandlige, ved uægte Slægtskab kvindelige Slægtninge i opstigende Linje. Finder man en Slægtning, som er eller har været Dansk, er den omspurgte Persons Statsborgerret dog ikke dermed afgjort, idet Afstamningsprincippet maa kombineres med den til enhver Tid gældende Lovgivning, forsaavidt denne er forenelig med Afstamningsprincippet. Man maa derfor sondre mellem Tiden før og efter den 7. April 1898. Hvis f. Eks. en af danske Forældre i Danmark født Mand i 1860 er blevet naturaliseret i Udlandet, hvorved han, som det senere skal ses, ikke mistede sin danske Indfødsret, vil hans i Udlandet i 1870 fødte Ægtebarn være Dansk i Henhold til Lov 1916, saafremt det den 27. November 1916 var hjemløst. Men har Faderen efter den 6. April 1898 erhvervet fremmed Statsborgerret, vil han herved have mistet sin danske, hvorfor et efter Naturalisationen født Barn ikke kan blive Dansk i 1916, selvom det inden den 27. November 1916 maatte være blevet hjemløst. Har Faderen ikke erhvervet fremmed Statsborgerret, hvorimod det i Udlandet 1870 fødte, altsaa som Hovedregel ved Fødselen hjemløse Barn i 1905 er blevet naturaliseret i Udlandet, vilde det herved have mistet sin danske Statsborgerret, saafremt det

havde været i Besiddelse af en saadan; Resultatet bliver derfor, at Barnet ikke bliver Dansk den 27. November 1916, selvom det forinden paany maatte være blevet hjemløst.

Et særligt og omstridt Spørgsmaal er det, hvorvidt Lov 1916 maa kombineres med Lov 1871; herom maa dog henvises til Omtalen af denne Lovs Regler, se nedenfor S. 53—54.

B. Erhvervelse af dansk Statsborgerret ved Fødsel i Landet og Ophold her indtil det fyldte 19. Aar.

Fr. 15. Januar 1776 § 9 bestemte, at fremmedes »her fødte Børn, naar de her i Staten forblive, tilhobe skal agtes og ansees fuldkommen for Indfødte«. Dette forstodes i Praksis saaledes, at Børnene skulde være forblevet her indtil det fyldte 18 Aar, Døtre dog kun, indtil de indgik Ægteskab. Ved Udløbet af denne Frist erhvervede Barnet dansk Statsborgerret, og Erhvervelsen hindredes ikke ved rent midlertidige Ophold i Udlandet. Denne Regel kommer endnu til Anvendelse, saafremt de ommeldte Betingelser er opfyldt før den 7. April 1898.

Lov 1898 § 2 og Lov 1925 § 2 indeholder lignende Regler, der dog ikke ganske stemmer med Fr. 15. Januar 1776 § 9. Disse nyere Regler, der bliver afgørende i alle Tilfælde, hvor dansk Statsborgerret ikke allerede e r erhvervet i Henhold til Fr. 15. Januar 1776 § 9, se Lov 1898 § 11, 1. Punktum, kræver, at de paagældende Personer skal have haft deres Hjemsted her indtil deres fyldte 1 9 A a r. Og medens Erhvervelsen af dansk Indfødsret efter Fr. 1776 § 9 var ubetinget,

kan Erhvervelsen nu afværges ved, at vedkommende i Løbet af det sidste Aar for Overøvrigheden (i København Magistraten) afgiver en skriftlig Erklæring om ikke at ville enhverve dansk Indfødsret, samt derhos ved fyldestgørende Attest godtgør at have Statsborgerret i et andet Land. Saadanne Erklæringer er dog overordentlig sjældne — om de overhovedet forekommer.

Hersker der Tvivl om, hvorvidt de fremskaffede Bevisligheder er tilstrækkelige, vil Sagen være at forelægge Indenrigsministeriet. For Afgivelse af Erklæringen meddeles der et Bevis, se Cirkulære Nr. 33 af 9. April 1898.

En Erklæring som den ommeldte kan dog ikke afgives med Virkning, saafremt den paagældendes Fader — eller, naar Talen er om en udenfor Ægteskab født Person, den paagældendes Moder — selv paa denne Maade har gjort sin fremmede Statsborgerret gældende. Man har ved denne Bestemmelse villet undgaa, at der uden Begrænsning skulde kunne opvokse statsborgerligt fremmede Generationer her i Landet.

Medens Lov 1898 § 2 taler om »Personer, der ikke ifølge Fødsel har erhvervet Indfødsret, men dog ere fødte her i Riget.....«, bruger Lov 1925 Udtrykket »Fremmed Mand og fremmed ugift Kvinde, som er født her i Riget«. Denne sidste Udtryksmaade er dog kun en nøjagtigere Formulering af, hvad der ogsaa var Meningen med Lov 1898. Ogsaa efter sidstnævnte Lov er det antaget, at et her i Landet af ugift dansk Moder født Barn, som nogle Aar efter Fødselen mister sin danske Indfødsret ved Moderens Ægteskab med Barnets udenlandske Fader, kan erhverve dansk Indfødsret i

Overensstemmelse med Lovens § 2, uagtet Barnet er dansk ved Fødselen. Dette stemmer nu ganske med Ordene i Lov 1925. Ligeledes maatte det efter Lov 1898 antages, at § 2 ikke kunde anvendes paa gifte Kvinder, hvilket jo nu udtrykkeligt er udtalt i Lov 1925.

Fødsel og Ophold i de sønderjydske Landsdele før 15. Juni 1920 kan ikke medføre Erhvervelse af Indfødsret i Henhold til Lov 1898 § 2 eller Lov 1925 § 2.

Den af en Mand i Medfør af ovennævnte Regler erhvervede Indfødsret tilkommer ogsaa hans Hustru og ægte Børn. Børn udenfor Ægteskab følger paa samme Maade Moderen, se § 2, jfr. § 9, 2. Stk. i Lov 1898 og § 2, 2. Stk. i Lov 1925.

C. Erhvervelse af dansk Statsborgerret ved Ægteskab.

I Tiden før den 7. April 1898 fandtes ingen Regel om Erhvervelse af dansk Statsborgerret ved Indgaaelse af Ægteskab med en dansk Mand. Ved Lov 1898 § 3, 1. Stk. bestemtes det derimod, at »en fremmed Kvinde, som gifter sig med en Mand, der har dansk Indfødsret, enhverver ved Ægteskabet saadan Ret«. En ganske tilsvarende Regel indeholder Lov 1925 § 3, 1. Stk. — Erhvervelsen af dansk Indfødsret maa indtræde, selvom Ægteskabet kan omstødes i Henhold til Lov Nr. 276 af 30. Juni 1922 Kap. V, og Indfødsretten bortfalder ikke derved, at Ægteskabet omstødes, jfr. Lovens § 45 (Indenrigsministeriets Skrivelse af 22. Oktober 1926). Er Ægteskabet derimod en ren Nullitet, jfr. nævnte Lovs § 38, erhverver Kvinden ikke Indfødsret.

Denne i 1898 indførte Regel fik imidlertid i et vist Omfang tilbagevirkende Kraft allerede ved Lovens § 11.

1. Stk., 2. Punktum, der gav Indfødsret til de Kvinder, som ved Lovens Ikrafttræden levede i Ægteskab med Mænd, der havde dansk Indfødsret. Denne Bestemmelse omfatter ogsaa den Kvinde, som den 7. April 1898 levede adskilt fra sin Mand, derimod ikke Tilfælde, hvor Ægtefællerne var separeret.

Nu har imidlertid Lov 1916 givet § 3 i Lov 1898 tilbagevirkende Kraft uden Hensyn til, om Kvinden den 7. April 1898 levede i Ægteskab med en dansk Mand, saafremt hun den 27. November 1916 var hjemløs. En fremmed Kvinde, der t. Eks. har mistet sin fremmede Statsborgerret ved i 1890 at gifte sig med en dansk Statsborger, fra hvem hun i 1897 bliver separeret, vil altsaa ikke have erhvervet dansk Indfødsret ved Ægteskabets Indgaaelse, ejheller den 7. April 1898, men derimod den 27. November 1916, og det hvadenten Separationen paa dette Tidspunkt endnu bestaar, er blevet efterfulgt af Skilsmisse eller af Samlivets Genoptagelse.

Hvis en fremmed Kvinde gifter sig med en dansk Mand, og Ægtefællerne har Børn sammen forinden Ægteskabets Indgaaelse, erhverver disse Børn i Henhold til Lov 1898 § 3, 2. Stk. dansk Indfødsret, »forsaavidt de ere umyndige (under 18 Aar)«. Denne Regel er gentaget i Lov 1925 § 3, 2. Stk., blot med den Ændring, at de citerede Ord er erstattet med »forsaavidt de er ugifte og under 18 Aar«. Imidlertid maatte formentlig allerede Lov 1898 § 3, 2. Stk. fortolkes indskrænkende, hvis Børnene var gift. Har Kvinden forinden Ægteskabet Børn med en anden — dansk eller fremmed — Fader end den nuværende Ægtemand, være sig fra et tidligere Ægteskab eller fra en uægte-

skabelig Forbindelse, erhverver disse ikke dansk Statsborgerret, jfr. udtrykkeligt med Hensyn til uægte Børn Lov 1898 § 9, 3. Stk.

Medens altsaa uægte Børn kan siges at erhverve dansk Indfødsret, naar de legitimeres ved Moderens efterfølgende Ægteskab med en dansk Mand (matrimonium subsequens), gælder det samme ikke ved de andre, af dansk Ret anerkendte Legitimationsmaader, nemlig Kuldlysning, jfr. Danske Lovs 5—2—70, og Legitimation ved Bevilling.

Ejheller kan dansk Indfødsret erhverves ved Adoption.

D. Erhvervelse af dansk Statsborgerret ved Naturalisation.

Grundloven af 5. Juni 1915*) med Ændringer af 10. September 1920 fastslaar i § 50 — i Overensstemmelse med alle tidligere Grundlove lige fra 1849, — at »ingen Udlænding kan faa Indfødsret uden ved Lov«. Naar bortses fra den rent midlertidige Lov Nr. 166 af 17. Maj 1916, som bemyndigede Indenrigsministeren til efter Andragende at meddele dansk Indfødsret til Personer af dansk Afstamning, der var eller havde været optaget i dansk Lægdsrulle, og som ikke var i Besiddelse af Statsborgerret i fremmed Stat, samt fra Reglen om Generhvervelse af Indfødsret ved kgl. Resolution i Lov 1898 § 8, se nedenfor S. 56, er denne Grundlovsbestemmelse altid i Praksis blevet forstaaet saaledes, at Naturalisation maa ske umiddelbart

*) Tidligere fandtes Bestemmelserne om Naturalisation i Fr. af 15. Januar 1776 §§ 2—7.

ved Lov. Naturalisationen sker derfor ved, at alle de paagældende Personers Navne opføres paa de aarlige Love om Indfødsrets Meddelelse.

En Følge af denne Ordning er det, at der ikke kan opstilles egentlige Retsregler om Adgangen til at erhverve dansk Indfødsret ved Naturalisation, idet Lovgivningsmagten i hvert enkelt Tilfælde suverænt afgør de foreliggende Naturalisationsandragender. I Indenrigsministeriets Praksis har der naturligvis uddannet sig ret faste Regler vedrørende de Betingelser, der maa være opfyldt for, at en Person kan optages paa de aarlige Forslag til Lov om Indfødsrets Meddelelse. Rigsdagen har kun yderst sjældent udskudt nogle af de paa Ministeriets Forslag opførte Personer. Hyppigt finder det derimod Sted, at der under Lovforslagets Behandling paa Rigsdagen efter Aftale mellem Indenrigsministeren og vedkommende Rigsdagsudvalg medtages nye Andragere. I det følgende skal i Korthed fremstilles de materielle Betingelser for Naturalisation, se ogsaa Rigsdagstidende 1923—24 Tillæg B. Sp. 1659—1664 og 1924—25 Tillæg B. Sp. 1491—1494. Paa det nedenfor S. 97 aftrykte Skema til Naturalisationsansøgninger er angivet, hvilke Oplysninger Ansøgningen skal indeholde, og hvilke Attestationer der skal medfølge.

1) Alder. Børn, d. v. s. Personer under 18 Aar, jfr. Indenrigsministeriets Skrivelse af 22. Februar 1868 (Ussings Reskripter 1867 S. 45), naturaliseres i Almindelighed ikke selvstændigt, jfr. derimod Lov 1925 § 4, 2. og 3. Stk. samt Lov 1898 § 4, 2. Stk. og § 9, 2. Stk. Undtagelsesvis finder det dog Sted, hvor det er af særlig stor Betydning for Barnet at opnaa Ind-

fødsret. I enkelte Tilfælde er der ogsaa meddelt dansk Indfødsret til Børn, der var adopteret af danske, her i Landet boende Adoptivforældre. Og hvor en Enke eller en fraskilt Kvinde opnaar dansk Indfødsret, meddeles der hyppigt tillige Indfødsret til hendes Børn, der jo ikke eo ipso bliver Danske ved Moderens Naturalisation, jfr. de lige foran nævnte Lovbestemmelser.

Omvendt er det i Almindelighed ikke til Hinder for Naturalisation, at Andrageren er meget gammel. I enkelte Tilfælde har man derimod afslaaet Andragender fra Personer, som først i en sen Alder var i n d v a n d r e t her til Landet.

2) A a n d e l i g N o r m a l i t e t. S i n d s s y g e og a a n d s s v a g e vil oftest være udelukkede fra Naturalisation. (Eks.: Indenrigsministeriets Skrivelse af 28. Juli 1899); dog findes der flere Eksempler paa, at saadanne Personer efter Ansøgning af Værgen er blevet naturaliserede.

3) B o p æ l o g O p h o l d. Andrageren maa have Bopæl i Landet og derhos have opholdt sig her i en Aarrække. Sædvanligt kræves 15 Aars Ophold, for Svenske og Nordmænd dog kun 10 Aar, hvilket staar i Forbindelse med, at Svenske og Nordmænd under visse Betingelser vinder Forsørgelsesret efter 10 Aars uafbrudt Ophold her i Landet, se Bekendtgørelse Nr. 243 af 7. Oktober 1914, og iøvrigt naturligvis beror paa, at Personer af disse Nationaliteter lettere assimileres i det danske Samfund, navnlig i sproglig Henseende. Regelen om Forsørgelsesret gælder nu ogsaa Finner, se Bekendtgørelse Nr. 361 af 12. September 1923, men for disses vedkommende opretholder Praksis

dog Kravet om 15 Aars Ophold som Betingelse for Naturalisation.

Medens der kun yderst sjældent er meddelt Indfødsret til Personer, der ikke havde Bopæl i Landet (f. Eks. til en dansk Agent og Generalkonsul i Ægypten, hvor han i 16 Aar havde varetaget Danmarks Interesser og udøvet Jurisdiktion), gøres der ikke sjældent Afvigelse fra de nævnte Aaremaal for Personer af dansk Afstamning. Naar saaledes danske Udvandrere, der er blevet naturaliseret i Udlandet og derved har mistet deres danske Indfødsret, vender tilbage til Landet, vil de i Regelen kunne opnaa Naturalisation, saa saare de har taget fast Bopæl i Danmark, og Omstændighederne taler for, at de nu agter at forblive i Landet. En større eller mindre Afkortning af Fristerne vil ligeledes kunne forventes, naar Andrageren er af dansk Afstamning. Endvidere fraviges Fristen, naar Andrageren ved Fødsel og Slægt eller ved langvarigt Ophold har haft Tilknytning til de sønderjydske Landsdele uden dog at have erhvervet dansk Indfødsret i Kraft af Lov 1920, jfr. Lov 1922.

At Andrageren vil kunne opnaa Ansættelse som Tjenestemand, saafremt der meddeles ham Indfødsret, vil vel ikke i Almindelighed kunne begrunde en Afkortning af den sædvanlige Frist; men hvor der er Tale om et Embede, f. Eks. som Universitetslærer, jfr. kgl. Resolution af 24. Februar 1855, som netop ønskes besat med en bestemt Udlænding, fordi denne maa anses for bedre kvalificeret end de danske Ansøgere, vil den paagældende kunne forvente sig Indfødsret meddelt, uden at han behøver at oppebie nogen Frist.

4) S p r o g. Det kræves næsten undtagelsesfrit, at

Andrageren er det danske Sprog mægtig, og at Børnene nyder dansk Skoleundervisning.

5) V a n d e l. Personer, der er idømt Strafarbejde (Forbedringshus- eller Tugthusstraf), optages ikke paa Lovforslagene om Indfødsrets Meddelelse. Er Andrageren idømt andre Straffe af større Betydning, maa der være hengaaet et længere Tidsrum, i hvilket Andrageren har ført et ustraffet Levned, i Reglen 25 Aar. Personer, der har udstaaet Straf af mindre Betydning, optages undertiden efter Forløbet af en noget kortere Aarrække, og ubetydelige Overtrædelser af Politilovgivningen (Næringslovgivningen, Automobilloven, Politivedtægter, Sundhedsvedtægter o. s. v.) lades ofte ganske ude af Betragtning. Æresoprejsning kræves, men bevirker ikke, at der ved Spørgsmaalet om Naturalisation bortses fra Straffen.

Kravet om, at Andrageren ikke maa have ført en lastværdig Vandel, rækker imidlertid videre end til et blot ustraffet Levned. En Kvinde, som driver Erhverv ved Utugt, vil saaledes ikke blive optaget paa Lovforslagene, og undertiden er et blot »forargeligt Samliv« blevet anset for at være til Hinder for Naturalisation. Ved Indenrigsministeriets Cirkulære Nr. 52 af 25. April 1895 er det paalagt Kommunalbestyrelserne, naar de erklærer sig om Naturalisationsandragender, at udtale, om Andrageren »har ført et hæderligt og ædrueligt Levned og saaledes i det hele har erhvervet sig sine Medborgeres Agtelse«. Hermed er vistnok tillige angivet det almindelige Synspunkt for, om Andragerens Vandel berettiger til Optagelse paa Lovforslaget.

6) F a t t i g h j æ l p. Personer, der har modtaget Fattighjælp, naturaliseres i Regelen ikke. Herved maa

imidlertid erindres, at dansk forsørgelsesretlig Terminologi i en Række Tilfælde anvender Udtrykket »Fattighjælp uden Fattighjælps Virkning«; saadan Hjælp er i Regelen ikke til Hinder for Naturalisation. De vigtigste herhen hørende Tilfælde omhandles i Fattiglovens §§ 44, 61 og 63, se nærmere Steincke: Haandbog i Forsørgelsesvæsen, 3. Udg. ved H. B. Sommer-Andersen, særligt S. 175 ff.

Er der hengaaet 20 Aar siden Fattighjælpens Ydelse — for Sygehjælps Vedkommende 15 Aar — lades Understøttelsen sædvanlig ude af Betragtning, og har Understøttelsen kun været ganske ringe og af forbigaaende Art, vil Naturalisation ofte kunne forventes efter kortere Tids Forløb. Det vil her navnlig være af Betydning, hvorvidt Kommunalbestyrelsen — trods den ydede Understøttelse — anbefaler Naturalisationen. Endvidere tages der i disse Tilfælde Hensyn til, om Andrageren har opholdt sig meget længe her i Landet.

At Fattighjælpen er eftergivet, jfr. Fattiglovens § 35, faar ingen Betydning ved Spørgsmaalet om Naturalisation. Derimod lægges der nogen Vægt paa, om Hjælpen er tilbagebetalt, og det selvom Tilbagebetaling først har fundet Sted samtidigt med Naturalisationsandragendets Indgivelse.

I Almindelighed sker der ikke nogen Undersøgelse af, om Andrageren maa antages fremtidigt at kunne ernære sig og sine uden Hjælp af det offentlige; men foreligger der i det enkelte Tilfælde positive Oplysninger, som gør det antageligt, at Andrageren snart vil falde Fattigvæsenet til Byrde, og Kommunalbestyrelsen nægter at anbefale, vil Naturalisation næppe kunne opnaas.

7) Værnepligt. Undertiden vil det kunne faa Betydning, om Andrageren har aftjent sin Værnepligt i Danmark. Værnepligten paahviler efter Værnepligtsloven (Nr. 123) af 8. Juni 1912 §§ 1 og 2 ikke blot danske Statsborgere, men ogsaa Udlændinge, forsaavidt ikke Overenskomst med fremmed Stat eller undersaatligt Forhold til en saadan er til Hinder derfor, naar de erhverver fast Hjem her i Landet udenfor Færøerne eller Grønland.

Saadanne Overenskomster er afsluttet med Belgien, Danzig, Finland, Holland og hollandsk Indien, Island, Italien, Japan, Letland, Mexico, Polen, Rusland, Schweiz, Siam, Storbritanien med tilhørende Besiddelser, Tyskland, se nærmere Indenrigsministeriets Cirkulære Nr. 15 af 10. Januar 1928, der ogsaa indeholder Oplysninger om Administrationens Praksis med Hensyn til Statsborgere i De forenede Stater i Nordamerika.

Undersaatligt Forhold til en fremmed Stat antages i Praksis at udelukke Værnepligten, naar den paagældende er vaabenøvet i den fremmede Stat, se fornævnte Cirkulære, sidste Stk.

8) Gifte Kvinder naturaliseres i Regelen kun sammen med Manden, jfr. Lov 1925 § 4, 2. Stk. Undtagelse gøres dog, hvor Samlivet ifølge Separation eller blot faktisk har været saalænge ophævet, at det maa anses for aldeles usandsynligt, at det vil blive genoptaget.

9) Andragerens hidtidige Statsborgerforhold.

Er Andrageren hjemløs — hvilket i Almindelighed ikke medfører nogen Lettelse i Betingelserne

for Naturalisation — eller vil Andragerens hidtidige Statsborgerret eo ipso gaa tabt ved Erhvervelsen af dansk Statsborgerret, sker Naturalisationen uden Betingelser eller Tidsfrister. Den danske Statsborgerret erhverves i saa Fald fra det Tidspunkt, da den paagældende Lov om Indfødsrets Meddelelse træder i Kraft, d. v. s. — med mindre andet i det enkelte Tilfælde er bestemt — Ugedagen efter den Dag, da det Nummer af Lovtidende, hvori den bekendtgøres, er udgivet, jfr. Loven om Udgivelse af en Lovtidende og en Ministerialtidende af 25. Juni 1870 § 3.

Er Andrageren derimod ikke hjemløs, og hans hidtidige Statsborgerret ejheller bortfalder eo ipso ved Erhvervelsen af dansk Statsborgerret, naturaliseres han kun under den Betingelse, at han inden et Aar fra Lovens Ikrafttræden ovenfor Indenrigsministeren godtgør at være løst af det tidligere statsborgerlige Forhold. Dog kan en Andrager naturligvis stedse optages paa Loven »uden Betingelse«, saafremt han forinden lader sig løse fra sit hidtidige statsborgerlige Forhold. Undertiden er Forholdet det, at en Andrager vel ikke uden videre mister sin hidtidige Statsborgerret ved Naturalisation her i Landet, men kun saafremt han fra sit Hjemlands Myndigheder faar Samtykke til at lade sig naturalisere her; hvis Andrageren da præsterer Bevis for, at han har faaet et saadant Samtykke, optages han »uden Betingelse«, ellers »med Betingelse«.

a) Det langt overvejende Antal af de Personer, der ansøger om Indfødsrets Meddelelse ved Lov, er hjemmehørende i Lande, hvis Statsborgerlovgivning er saaledes indrettet, at de i Henhold til foranstaaende uden nogen forudgaaende Løsning og uden Samtykke fra deres Hjem-

lands Myndigheder i Almindelighed kan optages paa Lovforslaget »uden Betingelse«. Dette gælder Andragere fra Norge (Lov 8. August 1924 § 8); Sverige (Lov 23. Maj 1924 § 8); Østrig (Forbundslov 30. Juli 1925 § 10, jfr. § 15 og Forbundslov 8. Juni 1927 Art. 1); Tyskland (Lov 22. Juli 1913 § 25), se dog om Andragere under 21 Aar Cirkulære Nr. 131 af 18. August 1914 under 3); Estland (Lov 27. Oktober 1922 §§ 6 og 19), dog tvivlsomt; Letland (Lov 23. August 1919 § 8); Danzig (Lov 30. Maj 1922 § 16); England (Lov 7. August 1914 § 13); De forenede Stater i Nordamerika (Lov 2. Marts 1907 Section 2); Nederlandene (Lov 12. December 1892 Art. 7); Belgien (Lov 15. Maj 1922 Art. 18 Nr. 1); Luxemburg (Code civil Art. 17); Rumænien (Lov 23. Februar 1924 Art. 36); Spanien (borgerlige Lovbog 1888 Art. 20), dog anerkendes Naturalisationen ikke, hvis Udvandringen er sket i Strid med den spanske Udvandringslov af 21. December 1907, som især vedrører værnepligtige; Portugal (borgerlig Lovbog 1867 Art. 22); Uruguay (Constitutionen af 15. Oktober 1917 Art. 13); Brasilien (Forfatningslov 24. Februar 1891 Art. 71, jfr. Dekret 7. Juni 1899 Art. 1), dog efter Praksis kun, hvis Andrageren er fyldt 21 Aar.

Argentinske Statsborgere (Lov 8. Oktober 1869) befries ikke fra deres statsborgerlige Forpligtelser ved Naturalisation i Udlandet og kan ejheller opnaa Løsning. I enkelte Tilfælde har man optaget saadanne Andragere paa Loven »uden Betingelse«, uagtet de altsaa herved kommer i dobbelt Statsborgerforhold.

Italienske Andragere mister deres hidtidige Statsborgerret ved Naturalisation, og de optages derfor »uden Betingelse«; men Naturalisationen befrier dem i Regelen ikke for deres militære Forpligtelser overfor Italien (Lov 13. Juni 1912 Art. 81).

b) Om ikke-militærpligtige, altsaa først og fremmest kvindelige, Andragere fra Frankrig, Polen, Finland, Bulgarien og Japan gælder det samme som under a) anført. Militærpligtige Personer fra disse Lande vil derimod ikke uden videre miste deres hidtidige Stats-

borgerret ved Naturalisation i Udlandet. I Frankrig gælder det efter Lov 10. August 1927 Art. 9, at i et Tidsrum af 10 Aar, regnet fra Indtrædelsen i aktiv Militærtjeneste eller i Tilfælde af Fritagelse for aktiv Militærtjeneste fra Optagelsen i Rullen (»l'inscription sur les tableaux de recensement«) medfører Erhvervelse af fremmed Statsborgerret kun Tab af den franske, saafremt Andrageren har erholdt den franske Regerings Samtykke til Naturalisationen. Ifølge den polske Statsborgerlov af 20. Januar 1920 Art. 11 kan militærpligtige Personer kun erhverve fremmed Statsborgerret, naar de har opnaaet Samtykke dertil af Ministeriet for Militæranliggender, »i modsat Fald betragtes de lige overfor den polske Stat som polske Statsborgere.« Ifølge den finske Statsborgerlov af 17. Juni 1927 § 1, 2. Stk. kan en finsk Mand, som er fyldt 17, men ikke 28 Aar, og som ikke enten har aftjent sin Værnepligt eller erholdt Fritagelse derfor, kun ifølge Præsidentens Beslutning løses fra (miste) sin finske Statsborgerret. Den bulgarske Lov af 5. Januar 1904, jfr. Lov af 12. Januar 1908 og 8. December 1911, bestemmer, at hvis en Person, der naturaliseres i Udlandet, ikke har fyldestgjort sine militære Forpligtelser (nu »Arbejdspligt«), befries han kun fra det bulgarske Statsborgerskab, hvis han har opnaaet den bulgarske Regerings Samtykke til Naturalisationen. Endelig mister en japansk Statsborger (Lov 16. Marts 1899 som ændret ved Love af 15. Marts 1916 og 22. Juli 1924) over 17 Aar ikke sin japanske Statsborgerret ved Naturalisation i Udlandet før han har opfyldt sin Værnepligt eller er blevet fritaget derfor.

Hvis saadanne Andragere ikke tilvejebringer Dokumentation for, at de har opnaaet det omtalte Samtykke (Løsning), vil de kun blive optaget paa Loven »med Betingelse«. Da polske Andragere i Regelen ikke kan opnaa Samtykket, før de faar Tilsagn fra vedkommende fremmede Stat om, at de vil erholde Statsborgerret i denne (Indenrigsministeriets Skrivelse af 20. September 1926), og da et saadant Tilsagn ikke i streng Forstand kan gives af nogen dansk administrativ Myndighed, jfr. Grundlovens § 50, optages de i Praksis næsten altid »med Betingelse«.

c) Statsborgere i følgende Lande mister ikke deres hidtidige Statsborgerret ved Naturalisation i Udlandet; de optages derfor »med Betingelse«: Schweiz (Forbundslov af 25. Juni 1903 Art. 7 c); Jugoslavien (Note fra det jugoslaviske Udenrigsministerium af 23. December 1925); Ungarn (Lov 20. December 1879 § 20); Rusland (Lov 29. Oktober 1924 § 12); Tyrkiet (Lov 19. Januar 1869 Art. 5); Ægypten (Dekret-Lov 26. Maj 1926 Art. 15).

Litauiske Statsborgere mister vel principielt deres Statsborgerret ved Naturalisation i Udlandet (den litauiske Forfatning af 1. August 1922 § 9); men da Fortabelsen af de litauiske Myndigheder først regnes fra det Tidspunkt, da de tilbageleverer deres Pas, optages de »med Betingelse«.

d) Græske Statsborgere (borgerlig Lovbog 1856 Art. 23, jfr. Lov 31. December 1913) og kinesiske Statsborgere (Lov 8. November 1912,jfr. Præsident-Dekret 30. December 1914) mister kun deres Statsborgerret ved Naturalisation, saafremt denne finder Sted med Samtykke fra Hjemlandets Myndigheder. Den czekoslovakiske Forfatningslov af 29. Februar 1920 § 4, jfr. Lov 9. April 1920, udtaler, at en fremmed Statsborger ikke tillige kan være Statsborger i Czekoslovakiet; men det czekoslovakiske Udenrigsministerium har udtalt, at enhver czekoslovakisk Statsborger maa have en Tilladelse fra de czekoslovakiske Myndigheder, forinden hans Naturalisation kan anerkendes.

Hvis Naturalisationen har fundet Sted »med Betingelse«, kan Erhvervelsen af dansk Indfødsret formentlig først regnes fra det Tidspunkt, da Betingelsen opfyldes. Andragerens Børn, født i Tidsrummet mellem Lovens Ikrafttræden og Betingelsens Opfyldelse, har saaledes ikke »ved Fødselen« erhvervet dansk Indfødsret, hvilket faar praktisk Betydning ved Anvendelsen af Lov 1925 § 5, 2. Punktum og § 8, 1. Stykke (Indenrigsministeriets Skr. af 4. Januar 1926).

Naturalisationer, der har fundet Sted før den 7. April 1898, omfatter kun de i Loven udtrykkeligt nævnte Personer. Lov 1898 § 4, 2. Stk. bestemte imidlertid, at Naturalisation af en Mand omfatter hans Hustru og umyndige (d. v. s. under 18 Aar) ægte Børn, saafremt ikke andet i det enkelte Tilfælde bestemmes, hvorhos det var en Følge af § 9, at uægte Børn paa tilsvarende Maade fulgte Moderen. Disse Bestemmelser er gentaget i Lov 1925 § 4, 2. og 3. Stk., alene med den Ændring, at det nu udtrykkeligt slaas fast, at kun u g i f t e Børn anses for Bipersoner, hvilket dog ogsaa tidligere maatte antages. Enkers og fraskilte Hustruers ægte Børn erhverver derimod kun dansk Statsborgerret, saafremt de udtrykkeligt nævnes i Loven.

Bestemmelsen om, at Naturalisationen i et givet Tilfælde dog ikke skal udstrækkes til de ommeldte Bipersoner, maa naturligvis træffes i selve Loven. En saadan Bestemmelse træffes navnlig i Tilfælde, hvor Hustru eller Børn lever i Udlandet. Børn af et nu ved Skilsmisse ophævet Ægteskab, over hvilke Moderen har Forældremagten, vil det ligeledes kunne være naturligt at undtage ved Naturalisation af Faderen. Endelig kan det tænkes, at en af Bipersonerne udtrykkeligt udtaler Ønsket om at blive undtaget fra Naturalisation.

Efter Naturalisationslovens Vedtagelse udsteder Indenrigsministeriet af egen Drift Indfødsretsbeviser til alle de Personer, som har erhvervet Indfødsret uden Løsningsbetingelse. De, der betingelsesvis er optaget paa Loven, faar udstedt et Bevis herom; naar det godtgøres, at Betingelsen er opfyldt, udsteder Indenrigsministeriet det endelige Indfødsretsbevis.

E. Hittebørn, som bliver fundet her i Riget, anses, indtil andet oplyses, som havende Indfødsret, se Lov 1925 § 1, 2. Stk. Den tilsvarende Regel i Lov 1898 § 10, der taler om »Børn, som findes her i Riget, uden at deres statsborgerlige Forhold kendes«, har man ogsaa anvendt paa andre end Hittebørn, t. Eks. Børn født udenfor Ægteskab paa Fødselsstiftelsen af ukendt Moder, og ifølge Forarbejderne til Lov 1925 synes der ikke at have været tilsigtet nogen Forandring med det ændrede Udtryk.

F. Indlemmelse af Landomraade i den danske Stat.

Den danske Lovgivning indeholder ingen almindelige Regler om Erhvervelse og Fortabelse af Statsborgerret som Følge af Indlemmelse og Afstaaelse af Landomraade; men Retsopfattelsen anerkender den almindelige folkeretlige Regel, hvorefter Befolkningen paa det erhvervede eller afstaaede Territorium skifter Statsborgerret. Spørgsmaalet har, forsaavidt angaar Erhvervelse af Statsborgerret, kun praktisk Betydning med Hensyn til de sønderjydske Landsdele. De herhen hørende positive Bestemmelser findes i Versaillestraktatens Art. 112 og 113, den dansk-tyske Traktat af 10. April 1922 (Overenskomst Nr. 11 med Slutprotokol), se Bekendtgørelse Nr. 252 af 8. Juni 1922, Lov 1920 og Lov 1922, hvorhos der er udfærdiget forskellige administrative Bestemmelser, jfr. nærmere i det følgende. Lov 1920 er med de ved Lov 1922 skete Ændringer bekendtgjort som Bek. 1922.

Der maa herefter sondres mellem A) selvstændig Erhvervelse af dansk Statsborgeret i Kraft af Bopælen,

B) selvstændig Erhvervelse af dansk Statsborgerret ved Option og C) afledet Erhvervelse af dansk Statsborgerret i Medfør af Bek. 1922 § 4.

a d A. I Overensstemmelse med Versaillestraktatens Art. 112 bestemmer Bek. 1922 § 1, 1. Stk.: »Dansk Indfødsret har de Personer, som den 15. Juni 1920 havde fast Bopæl i de sønderjydske Landsdele og indtil dette Tidspunkt var i Besiddelse af tysk Statsborgerret, medmindre de har bosat sig i Landsdelene efter 1. Oktober 1918«. Uagtet denne Bestemmelse først blev givet ved Lov af 5. September 1920, der blev bekendtgjort i Lovtidende den 14. s. M. og straks traadte i Kraft, maa Forholdet opfattes saaledes, at den danske Statsborgerret er erhvervet allerede fra Suverænitetens Overgang, d. v. s. den 15. Juni 1920, hvilket ogsaa antages i Praksis.

a) Kravet om B o p æ l i de sønderjydske Landsdele maa forstaas saaledes, at den paagældende skal have haft fast Bopæl i de sønderjydske Landsdele i T i d e n f r a 1. O k t o b e r 1 9 1 8 t i l 1 5. J u n i 1 9 2 0, begge Dage iberegnet. Naar saavel Versaillestraktatens Art. 112 som Bek. 1922 § 1, 1. Stk. ikke blot kræver fast Bopæl i de sønderjydske Landsdele den 15. Juni 1920, men tillige forud for dette Tidspunkt, synes Meningen, da Formaalet formentlig har været at skabe en forstærket Garanti for vedkommendes Tilknytning til de sønderjydske Landsdele i Indlemmelsesøjeblikket, jfr. ogsaa nedenfor om Traktaten af 10. April 1922 Art. 1, 4. Stk., ikke at kunne være den, at Bopæl den 15. Juni 1920 i Forbindelse med en hvilkensomhelst tidligere, maaske for mange Aar siden opgiven Bopæl er tilstrækkelig. Den anførte Fortolkning er da ogsaa

den, der følges i Indenrigsministeriets Praksis, jfr. Cirkulære af 22. September 1920 og Cirkulære af 31. Marts 1921. Den stemmer iøvrig med den Afgørelse, som blev truffet af Præsidenten for Voldgiftsretten for Øvre-Schlesien vedrørende Forstaaelsen af Versaillestraktatens Art. 91, 2. Stk., der ganske svarer til Art. 112, 2. Stk., se tysk Rigsdagstryksag Nr. 7, 1924—25.

Fra tysk Side er det dog undertiden gjort gældende, at der ikke kan kræves uafbrudt Bopæl i Tidsrummet 1. Oktober 1918—15. Juni 1920, men kun Bopæl paa de to nævnte Tidspunkter (»die Stichtage«). Indenrigsministeriet har imidlertid i de paagældende Sager fastholdt sit Standpunkt.

Lov 1920 indeholdt iøvrigt ikke nogen nærmere Bestemmelse af Begrebet »fast Bopæl«, men i Cirkulære Nr. 259 af 22. September 1920 og Cirkulære Nr. 134 af 31. Marts 1921, udtales det, at vedkommende maa have haft »fast og varigt Hjem« i Landsdelene i Tiden fra før 1. Oktober 1918 til 15. Juni 1920. Denne Definition af Bopæl som »fast og varigt Hjem« godkendtes ved Traktaten af 10. April 1922 Art. 1 og blev derefter optaget i Lov 1922 § 1, 2. Stk. I det enkelte Tilfælde kan det naturligvis være særdeles vanskeligt at afgøre, om en Person maa siges at fyldestgøre Bopælskravet. Der har i saa Henseende for Indenrigsministeriet foreligget en broget Mangfoldighed af Tilfælde, som det vilde føre for vidt at komme nærmere ind paa. Her skal derfor kun henvises til de vejledende Udtalelser i de tvende nævnte Cirkulærer. Det erindres herved, at Afgørelsen af, om Bopælsbetingelsen efter Bek. 1922 § 1, 1. Stk. er opfyldt, ved Traktaten af 10. April 1922 er forbeholdt

Danmark, saafremt den paagældende gør Krav paa Anerkendelse som dansk Statsborger, og at der fra dansk og tysk Side er Enighed om, at Cirkulæret af 31. Marts 1921 fra dansk Side skal lægges til Grund for Fortolkningen af Bopælsbegrebet, se Traktaten af 10. April 1922 Art. 1 og Slutprotokol under 1.

Efter Versaillestraktatens Art. 112 og Lov 1920 § 1 kunde det være tvivlsomt, hvorledes en Person er stillet, som i det kritiske Tidsrum samtidigt havde Bopæl saavel i de sønderjydske Landsdele som i Tyskland (Dobbeltbopæl). Denne Tvivl løstes ved Traktaten af 10. April 1922 Art. 1, 1. Stk., som bestemmer, at Bopælen i Tyskland i saadanne Tilfælde ikke kommer i Betragtning.

I disse Regler om Erhvervelse af dansk Statsborret i Kraft af Bopælen gjordes der imidlertid en vigtig Ændring ved Traktaten af 10. April 1922 Art. 1, 4. Stk., jfr. Lov 1922 § 1, 3. Stk. Det havde nemlig vist sig, at et ikke ringe Antal Personer, som fyldestgjorde de ovenfor beskrevne Regler om Erhvervelse af dansk Statsborgerret, efter Suverænitetens Overgang forlod de sønderjydske Landsdele og tog Bopæl i Tyskland uden dog at afgive Optionserklæring for Tyskland. Det fandtes da unaturligt, at disse Personer, som saaledes faktisk havde valgt at bevare Tilknytningen til Tyskland, dog skulde have dansk Statsborgerret, og Lov 1922 § 1, 3. Stk. bestemte derfor i Tilknytning til Traktatens § 1, 4. Stk.: »Personer, som den 15. Juni 1920 havde fast Bopæl i de sønderjydske Landsdele, men som inden den 7. Juni 1922 har forlagt Bopælen til Tyskland, erhverver dog ikke dansk Indfødsret i Henhold til denne Paragrafs 1ste Stykke, medmindre

de allerede har erholdt et af Indenrigsministeriet udfærdiget Indfødsretsbevis eller inden den 14. Juni 1922 andrager Ministeriet om et saadant Bevis. Personer, som først er udvandret fra de sønderjydske Landsdele efter Udgangen af Aaret 1920, er dog berettigede til at andrage om dansk Indfødsretsbevis indtil den 15. August 1922«.

Denne Ændring giver i Virkeligheden Anledning til en Række vanskelige Tvivlsspørgsmaal. Det er naturligvis givet, at de omhandlede Personer maatte anses for Danske, indtil Lov 1922 traadte i Kraft, d. v. s. d. 17. Juni. Men det er uklart, om de fiktionsmæssigt skal anses som aldrig havende haft dansk Statsborgerret (Fortabelse ex tunc), eller om Bestemmelsen simpelthen skal opfattes som en Regel om Fortabelse (ex nunc) af den i Medfør af Lov 1920 § 1 erhvervede Statsborgerret. Den førstnævnte Opfattelse — der jo ingenlunde fører til en Fornægtelse af alle de konkrete Retsvirkninger, som i Tiden mellem 15. Juni 1920 og 17. Juni 1922 maatte være affødt af den danske Statsborgerret, men dog vil medføre, at den afvandredes, i det anførte Tidsrum fødte Børn ikke i Forhold til dansk Lovgivning kan betragtes som havende erhvervet dansk Indfødsret ved Fødselen og den afvandrede selv ikke som en forhenværende Dansk —, forekommer mig at maatte foretrækkes. Den er ikke blot nærmest liggende efter Bestemmelsens Formulering, men den synes ogsaa at harmonere bedst med det Synspunkt, som ligger bagved Bestemmelsen: at den umiddelbart efter Indlemmelsen skete Afvandring afkræfter den (legale) Formodning for Tilknytning til de sønderjydske Landsdele, som fast Bopæl i Tiden 1. Oktober 1918—15. Juni 1920 ellers afgiver.

Man kan dernæst spørge, hvorledes de Personer er stillet, som efter at være afvandret, paany vender tilbage til Danmark inden 7. Juni 1922. Som Bestemmelsen er affattet, omfatter den ogsaa saadanne Tilfælde; men det maa erindres, at der kræves en virkelig Bopælstagelse i Tyskland, saaledes at det altsaa hverken er nok, at den paagældende har opgivet sin hidtidige Bopæl i de sønderjydske Landsdele, at han har bosat sig udenfor Tyskland, eller at han har haft Ophold i Tyskland. I Praksis vil man vistnok sjældent bringe Bestemmelsen i Anvendelse, naar den afvandrede er vendt tilbage inden 7. Juni 1922.

Den ovenfor omhandlede Virkning af Afvandringen indtræder imidlertid ikke 1), hvis den paagældende allerede — d. v. s. ved Lovens Ikrafttræden — har erholdt et af Indenrigsministeriet udfærdiget Indfødsretsbevis. Derimod er det uden Betydning, at der er udfærdiget et saakaldt »midlertidigt Indfødsretsbevis«, jfr. nedenfor S. 74. Og dernæst er undtaget Personer, som 2) inden visse Frister, se nærmere Bek. 1922 § 1, 3. Stk., har andraget Ministeriet om Indfødsretsbevis. Talrige saadanne Andragender blev indgivet i Henhold til denne Bestemmelse.

Indenrigsministeriets Afgørelse af Spørgsmaalet om, hvorvidt en Person i Kraft af Bopælen har erhvervet dansk Indfødsret, er ikke unddraget Domstolenes Prøvelse, se f. Eks. Højesteretsdom i U. f. R. 1924 S. 535.

b) Kun Personer, som indtil den 15. Juni 1920 var i Besiddelse af tysk Statsborgerret, erhvervede dansk Indfødsret i Medfør af Bek. 1922 § 1. Var den tyske Statsborgerret tabt f. Eks. i Henhold

til den tyske Statsborgerlov af 1. Juni 1870 § 21 paa Grund af 10 Aars Ophold udenfor Riget, kunde vedkommende, selvom han og hans Slægt nok saa længe havde tilhørt det indlemmede Omraades Befolkning, overhovedet ikke blive Dansk i Medfør af den særlige sønderjydske Indfødsretslovgivning, idet han ogsaa var udelukket fra at optere for Danmark, jfr. Bek. 1922 § 3, 1. Stk.

c) Medens Bek. 1922 § 3, 3. Stk. udførligt træffer Bestemmelse om, hvem der kan afgive Optionserklæring for Danmark, findes der ingen tilsvarende positive Regler om, hvilke Personer der selvstændigt kan erhverve dansk Statsborgerret i Medfør af § 1, og den Tanke kunde da ligge nær, at Adgangen hertil var aaben for enhver uden Hensyn til den sædvanlige Sondring mellem statsborgerlige »Hovedpersoner« og »Bipersoner«.

I Praksis er det dog antaget, at for det første Børn, d. v. s. Personer, som ikke var fyldt 18 Aar den 15. Juni 1920, som Hovedregel var udelukket fra en saadan selvstændig Erhvervelse af dansk Statsborgerret. Undtagelser herfra er anerkendt med Hensyn til Børn af Enker, der ikke havde Forældremagten, Børn, der var forældreløse den 15. Juni 1920, eller hvis Forældre paa dette Tidspunkt var forsvundne, og Børn af en Moder, som før 15. Juni 1920 havde indgaaet Ægteskab med en anden end deres Fader.

Dernæst er det antaget, at gifte Kvinder er udelukket fra selvstændig Erhvervelse af Indfødsret efter Bek. 1922 § 1, saalænge det ægteskabelige Samliv ikke er ophævet, derimod ikke, hvis Samlivet er faktisk ophævet, eller i Tilfælde af Separation.

d) Bek. 1922 § 7 bestemmer:

«Paa Personer, som den 15. Juni 1920 var tyske eller preussiske Statstjenestemænd, samt deres Ægtefæller og Børn under 21 Aar kommer Bestemmelserne i denne Lovs § 1 ikke til Anvendelse, naar de forlader Danmark inden 15. September 1920 eller forbliver sammesteds efter nævnte Tidspunkt, fordi de efter Aftale med danske Myndigheder midlertidigt fortsætter deres Embedsvirksomhed i de sønderjydske Landsdele.»

Denne Regel, som er indsat i Loven i Henhold til en særlig dansk-tysk Aftale, maa forstaas saaledes, at i alle Tilfælde, hvor en Mand eller Kvinde efter Bestemmelsen er udelukket fra at erhverve dansk Indfødsret i Medfør af § 1, er ogsaa Ægtefællen og Børn, der den 15. Juni 1920 var under 21 Aar, udelukket.

a d B. I Tilslutning til Versaillestraktatens Art. 113 blev der ved Lov 1920 § 3 givet Regler om Erhvervelse af dansk Statsborgerret ved Option. Disse Regler blev efter Afslutningen af Traktaten af 10. April 1922 ændret ved Lov 1922 § 3 og indgik i Bek. 1922 § 3.

Da de nævnte Bestemmelser om Option ikke har givet Anledning til nævneværdig Tvivl, og Optionsfristen jo iøvrigt forlængst er udløbet, saaledes at de enkelte Optanter nu vil være i Besiddelse af Bevis for dansk Indfødsret, jfr. Bek. 1922 § 6 og Cirkulære af 22. September 1920, Afsnit C, næstsidste og 6.-sidste Stk., skal der her kun henvises til selve Lovens Regler. De i Paragraffens Slutning omtalte nærmere Regler for Optionserklæringers Afgivelse blev givet ved Indenrigsministeriets Cirkulære Nr. 259 af 22. September 1920, Afsnit C, jfr. Udenrigsministeriets Cirkulære af

30. September 1920 til de danske Gesandtskaber, Generalkonsulater og Konsulater.

Ialt blev der afgivet ca. 5000 Optionserklæringer for Danmark.

a d C. Medens Versaillestraktaten kun indeholder Regler om a f l e d e t Erhvervelse af dansk Statsborgerret i Tilfælde af O p t i o n, hjemler Reglerne i Lov 1920 § 4, jfr. Lov 1922 § 4 og Bek. 1922 § 4, en afledet Erhvervelse af dansk Statsborgerret b a a d e i Tilfælde af O p t i o n og ved Erhvervelse af Statsborgerret i Kraft af B o p æ l e n. Bek. 1922 § 4 lyder: »Den af en Mand i Medfør af nærværende Lov erhvervede Indfødsret omfatter tillige hans med ham samlevende Hustru og Ægtebørn under 18 Aar; den af en Enke, en fraseparered eller fraskilt Hustru erhvervede Indfødsret omfatter paa samme Maade hendes Ægtebørn under 18 Aar — for den fraseparerede eller fraskilte Hustrus Vedkommende dog kun, forsaavidt hun har Forældremagten over Børnene«. Hertil føjes i § 5, at i Tilfælde, hvor Ægtebarn følger Faderen, retter det uægte Barns statsborgerlige Stilling sig efter Moderen.

a) Ved Anvendelsen af disse Bestemmelser maa der ses hen til Forholdene paa det Tidspunkt, da Hovedpersonen har erhvervet dansk Statsborgerret, altsaa — idet vi foreløbigt ser bort fra Bek. 1922 § 1, 3. Stk. — 15. Juni 1920 eller Dagen for Optionserklæringens Afgivelse.

Som H o v e d p e r s o n e r betragtes Mænd, Mødre udenfor Ægteskab, Enker, fraseparerede og fraskilte Hustruer, derimod ikke Hustruer, som — uden Separation — lever faktisk adskilt fra deres Mænd. Har

en saadan Hustru selvstændigt erhvervet dansk Statsborgerret i Medfør af Bek. 1922 § 1, jfr. ovenfor S. 44, overfører hun altsaa ikke denne Statsborgerret paa sine Børn.

Som Bipersoner betragtes Hustruer, dog kun hvis de samlever med Manden, ikke hvis Ægtefællerne lever faktisk adskilt, end ikke om det er Manden, der har forladt Hustruen, eller hvis de er lovformeligt separerede. I begge disse Tilfælde kunde Hustruen selvstændigt erhverve dansk Statsborgerret efter Bek. 1922 § 1, hvorimod Adgangen til at optere for Danmark kun i det sidstnævnte Tilfælde stod hende aaben.

Som Bipersoner betragtes endvidere Børn under 18 Aar. Er Hovedpersonen her 1) en Mand, overfører han sin danske Statsborgerret paa sine Ægtebørn. Dette sker uden Hensyn til, om han har Forældremagten over dem, i hvert Fald, hvis Forældremagten dog ikke tilkommer hans fraskilte eller fraseparerede Hustru. Er dette sidste Tilfældet, er Spørgsmaalet tvivlsomt. Den naturligste Forstaaelse synes dog den, at Børn i saa Fald ikke følger Faderen. Uden Betydning er det, om Børnene lever sammen med Faderen. Rent sprogligt er der vel en Mulighed for at læse § 4 saaledes, at »samlevende« gaar ogsaa paa »Ægtebørn«, men at dette ikke er Meningen fremgaar bl. a. ved Sammenligning af Udtrykket med Traktaten af 10. April 1922 Art. 8. Er Hovedpersonen 2) en Moder udenfor Ægteskab, overføres den danske Statsborgerret ligeledes til Børnene uden Hensyn til, om hun har Forældremagten over dem, og om de lever sammen med Moderen. Er Hovedpersonen derimod 3) en Enke, en fraskilt

eller fraseparereret Hustru, overfører hun kun den danske Statsborgerret paa sine Ægtebørn, saafremt de er undergivet hendes Forældremagt, hvorimod det er uden Betydning, om de lever sammen med Moderen.

b) Tvivlsomt er det, hvorledes Bipersonernes Stilling bliver, naar Hovedpersonens statsborgerlige Forhold maa bedømmes efter Bek. 1922 § 1, 3. Stk. Opfattes denne Bestemmelse simpelthen som en Regel om Fortabelse (ex nunc) af dansk Statsborgerret, er det formentlig mest nærliggende at bedømme Hustruers og Børns Stilling efter Princippet i Lov 1898 § 5, 2. Punktum, jfr. nedenfor S. 55, saaledes at Forholdene ved Afvandringsbestemmelsens Ikrafttræden, d. v. s. den 17. Juni 1922, bliver afgørende. Betragter man derimod fiktionsmæssigt den afvandrede som en Person, der aldrig har haft dansk Statsborgerret (Fortabelse ex tunc), maa Konsekvensen nærmest blive, at Hustruer og Børn, som den 15. Juni 1920 ikke var fyldt 18 Aar, ikke kan anses for Danske, selvom de forbliver boende her i Landet.

I Indenrigsministeriets Praksis er man vistnok tilbøjelig til kun at tillægge Hovedpersoners Afvandring Virkning for Hustruer og Børn, der paa Afvandringens Tidspunkt var under 18 Aar, dog saaledes, at hvis Afvandringen er Udtryk for, at det ægteskabelige Samliv ophæves, og Hustruen bliver boende her, bevarer hun sin danske Statsborgerret, hvilket ogsaa gælder Børnene, saafremt de blev boende her, til de var fyldt 18 Aar.

Et andet Spørgsmaal er det, hvilken Betydning det har, at Hustruer og Børn selv afvandrer. Praksis

gaar vistnok i Retning af, at hvis Hustruens Afvandring er Udtryk for, at Samlivet ophæves, omfattes hun af Afvandringsbestemmelsen, hvilket ogsaa gælder Børn, der er afvandret efter at være fyldt 18 Aar.

V.

FORTABELSE OG GENERHVERVELSE AF DANSK STATSBORGERRET.

1. **I Tiden før Lov 1871** fandtes ingen Regler om Fortabelse af dansk Indfødsret. Dog anerkendtes det i Praksis, at en Person ved kgl. Resolution kunde løses fra sit undersaatlige Forhold til Danmark. Det er imidlertid omtvistet, om en saadan Løsning kun vedrørte de til Indfødsretten knyttede Forpligtelser (særlig Værnepligt), eller tillige medførte Bortfald af Rettighederne.

2 a) Regler om Fortabelse af dansk Indfødsret blev derimod givet ved ovennævnte **Lov 1871**. Disse Regler, som ifølge § 2 ikke gælder for de Personer, hvem der i Henhold til Fredstraktaten af 30. Oktober 1864 Art. XIX er forbeholdt Indfødsret, er endnu af Betydning; thi vel blev de afløst af § 5 i Lov 1898; men Lov 1871 bliver endnu afgørende for de Personers Retsstilling, hvis Indfødsret før den 7. April 1898 er gaaet tabt (»suspenderet«) paa Grund af Erhvervelse af fremmed Statsborgerret.

Lov 1871 bestemmer i § 1, at danske Indfødte, som er Statsborgere i et fremmed Land, ikke kan udøve de til Indfødsret knyttede Rettigheder, ligesom de ejheller er undergivet de af Indfødsret flydende Forpligtelser. Dette gælder uden Hensyn til, om den frem-

mede Statsborgerret er erhvervet før eller efter Lovens Ikrafttræden (»er Statsborgere«), men kun, hvor den fremmede Statsborgerret er erhvervet ved efterfølgende Kendsgerninger, navnlig Naturalisation og Ægteskab, ikke derimod, naar den er erhvervet ved Fødselen. Loven forudsætter endvidere i § 1, 2. Stk., at den paagældende har fast Bopæl i Udlandet paa den Tid, den fremmede Statsborgerret erhverves; er dette ikke Tilfældet, indtræder Fortabelsen først, naar han senere maatte flytte til Udlandet.

Den omhandlede Lov opfattes i Regelen — fordi den efter sin Formulering synes at forudsætte, at en Person kan være »Dansk Indfødt« uden at kunne »udøve de til Indfødsret knyttede Rettigheder«, og være »undergivet de af Indfødsret flydende Forpligtelser« — som en Lov, ikke om Fortabelse men om Suspension af dansk Indfødsret. Dette betyder i Virkeligheden dog kun, at der i § 1, 2. og 3. Stk. er hjemlet en særlig Adgang til at generhverve den tabte Indfødsret. Til saadan Generhvervelse kræves for det første, at vedkommende tager fast Bopæl her i Landet, og dernæst, at han lader sig løse fra det undersaatlige Forhold til paagældende fremmede Land.

I to Tilfælde generhverves dog den danske Indfødsret uden nogen saadan Løsning: 1) Er Løsning efter det fremmede Lands Love ikke mulig, er det tilstrækkeligt, at den paagældende overfor Indenrigsministeren afgiver en Erklæring om, at han frasiger sig alle af det fremmede undersaatlige Forhold flydende Rettigheder. Denne Fremgangsmaade er saaledes anvendt overfor Personer, der (før 7. April 1898) havde

vundet Borgerret i De forenede Stater i Nordamerika. Derimod er det ikke anset for tilstrækkeligt, at Løsning af andre Grunde, f. Eks. Mangel af de fornødne Attester, eller Afslag fra vedkommende fremmede Myndighed har vist sig vanskelig eller umulig at opnaa. Dernæst opstilles der 2) en præsumtio juris et de jure gaaende ud paa, at den, hvis Ophold her i Landet udstrækker sig til to Aar eller derover, uden videre Bevis anses at være udtraadt af det fremmede undersaatlige Forhold. Heraf følger dog ikke, at enhver, der har haft to-aarigt Ophold her i Landet, generhverver sin Indfødsret, idet det vel kan tænkes, at et saadant Ophold ikke er Udtryk for fast Bopæl. — Opholdet maa være uafbrudt, dog har man i Praksis medregnet den Tid, den paagældende har sejlet med danske Skibe. Den i § 1 in fine hjemlede Adgang til ved Afslutning af Traktater at gøre Afvigelser fra 2-Aars Regelen er ikke blevet benyttet.

Disse Regler om Generhvervelse af dansk Statsborgerret finder som foran berørt endnu Anvendelse paa Personer, der har mistet den danske Indfødsret før 7. April 1898.

b) Et særligt Spørgsmaal er det, hvorledes Retsstillingen bliver for Hustruer og Børn.

Hustruer. Mandens Fortabelse af dansk Indfødsret havde før 7. April 1898 ingen Virkning for Hustruen, hvorimod hun selvstændigt kunde fortabe sin Indfødsret, naar Betingelserne herfor efter Lov 1871 var opfyldt for hendes Vedkommende. Og giftede en dansk Kvinde sig før 7. April 1898 med en Mand, der havde tabt sin danske Indfødsret, mistede hun ikke derved sin Indfødsret. Ligeledes maatte før

7. April 1898 Hustruers Adgang til at generhverve dansk Indfødsret bedømmes selvstændigt under Hensyn til Lov 1871. Denne Adgang for Hustruen i et Ægteskab, der var indgaaet før 7. April 1898, til selvstændig Generhvervelse af dansk Indfødsret blev bestaaende ogsaa efter 6. April 1898.

Efter denne Dag maatte det imidlertid — ifølge den gængse Opfattelse, der ogsaa finder Tilslutning i Praksis — blive en Følge af Grundsætningerne i Lov 1898, jfr. navnlig Analogien af § 11, 1. Stk., sidste Punktum, at en saadan Hustru endvidere blev Dansk, hvis Manden generhvervede sin Indfødsret, dog kun, saafremt Samlivet ikke var ophævet ved Separation. Ganske det samme maa gælde den fremmede Kvinde, som før 7. April 1898 har giftet sig med en Mand, der havde mistet dansk Indfødsret i Medfør af Lov 1871. Endelig maa det følge af Grundsætningerne i Lov 1898, at den danske Kvinde, som efter 7. April 1898 har mistet sin Indfødsret ved at indgaa Ægteskab med en Mand, der har mistet sin Indfødsret i Medfør af Lov 1871, jfr. nedenfor S. 55, og den fremmede Kvinde, som efter 7. April 1898 har indgaaet Ægteskab med en saadan Mand, følger Manden, naar denne efter den 6. April 1898 generhverver sin Indfødsret.

Lov 1916 faar den Betydning, at den ommeldte Adgang for Hustruer af Ægteskaber fra Tiden før 7. April 1898 til at erhverve (generhverve) dansk Indfødsret, naar Manden generhverver sin Indfødsret, ikke udelukkes i Tilfælde af Separation, saafremt Hustruen er hjemløs den 27. November 1916. Men Erhvervelsen (Generhvervelsen) indtræder først den 27. November 1916.

B ø r n. Forældrenes Fortabelse af dansk Indfødsret havde før 7. April 1898 ingen Virkning for deres Børn, hvorimod disse s e l v s t æ n d i g t kunde fortabe deres Indfødsret, naar Betingelserne herfor efter Lov 1871 var opfyldt for deres Vedkommende. Og Børn af Forældre, der havde tabt deres danske Indfødsret i Medfør af Lov 1871, maatte naturligvis betragtes som Børn af fremmede Forældre. Ligeledes maatte før 7. April 1898 Børnenes Adgang til at g e n e r h v e r v e dansk Indfødsret bedømmes s e l v s t æ n d i g t under Hensyn til Lov 1871. Denne Adgang for Børn, der var født før 7. April 1898, til s e l v s t æ n d i g Generhvervelse af dansk Indfødsret blev bestaaende ogsaa efter 6. April 1898. Om Børn, som er født e f t e r den 6. April 1898, er det under Paaberaabelse af Grundsætningerne i Lov 1898 i Praksis antaget, at de følger Faderen, naar han før deres 18. Aar generhverver sin danske Indfødsret, hvorimod hans Generhvervelse bliver uden Betydning for Børn født før den 7. April 1898. Det tilsvarende gælder Børn udenfor Ægteskab i Forhold til Moderen. Lov 1916 faar den Betydning, at ogsaa Børn født før 7. April 1898 afledet kan erhverve (generhverve) dansk Indfødsret, naar Faderen — eller Moderen udenfor Ægteskab — før deres 18. Aar har generhvervet sin Indfødsret, dog kun, saafremt Barnet er hjemløst den 27. November 1916, og først fra denne Dag at regne.

c) I Forhold til Lov 1916 maa det formentlig fastholdes, at Personer, som falder ind under Lov 1871, virkelig har m i s t e t deres danske Indfødsret. Har derfor en saadan Person paany mistet den f r e m m e d e Statsborgerret og derpaa faaet Børn, som fra Fødselen og indtil 27. November 1916 er forblevet

hjemløse, erhverver disse ikke dansk Indfødsret ved Lov 1916. Spørgsmaalet er dog omtvistet, se Berlin S. 116.

3) Med **Lov 1898** indførtes nye Regler om Fortabelse af dansk Indfødsret. Disse Regler, der medfører en endelig Fortabelse af Indfødsretten uden nogen særlig Adgang til Generhvervelse, finder Anvendelse overalt, hvor det Forhold, der begrunder Fortabelsen, ligger mellem 7. April 1898 og 28. April 1925, begge Dage indbefattet. Paragraf 13, 2. Stk., hvorefter Loven ikke gælder for de Personer, hvem der ved Fredstraktaten af 30. Oktober 1864 Art. XIX er forbeholdt Indfødsret, antages alene at have Hensyn til Fortabelsesreglerne. Lovens Fortabelsesgrunde er følgende:

A. Erhvervelse af fremmed Statsborgerret, se § 5.

a) Ifølge § 5, 1. Punktum tabes dansk Indfødsret af den, der bliver Statsborger i et andet Land. Denne Bestemmelse fortolkes under Hensyn til § 5, 2. Punktum saaledes, at den kun angaar selvstændig Erhvervelse af fremmed Statsborgerret, medens først § 5, 2. Punktum fastslaar Virkningen af, at en Person ad afledet Vej erhverver fremmed Statsborgerret. Iøvrigt finder Regelen i § 5, 1. Punktum Anvendelse ved enhver selvstændig Erhvervelse af fremmed Statsborgerret: Naturalisation, Fødsel i Forbindelse med en vis Tids Ophold i Landet, Ansættelse i Statsembede o. s. v., o. s. v., jfr. Indenrigsministeriets Skrivelse Nr. 216 af 23. December 1898. Dog erindres det, at den Omstændighed, at en Person ved Fødselen erhverver en fremmed Statsborgerret, ikke udelukker, at han samtidig er-

hverver den danske, jfr. ovenfor S. 18 og Udtrykket i § 5 »bliver Statsborger«, der sigter til senere Erhvervelse af fremmed Statsborgerret. Endvidere maa der vistnok gælde den Begrænsning, at Erhvervelse af fremmed Statsborgerret kan være saa stridende mod Principperne i den danske Statsborgerlovgivning, at den ikke kan komme i Betragtning som Fortabelsesgrund. Synderlig praktisk Betydning faar dette dog næppe, idet naturligvis ikke enhver af den danske Statsborgerlovgivning ukendt Erhvervsmaade kan lades ude af Betragtning.

b) Ved en Mands Naturalisation i et andet Land taber ifølge § 5, 2. Punktum hans Hustru eller umyndige (d. v. s. ikke 18-aarige) ægte Børn, saafremt de ikke forbliver her i Riget, dansk Indfødsret, men dog kun, forsaavidt hans Naturalisation i vedkommende fremmede Land tillige medfører Erhvervelse af Statsborgerret sammesteds for dem. Den tilsvarende Regel gælder om det uægte Barn i Forhold til Moderen, jfr. § 9, 2. Stk. Og skønt Bestemmelsen direkte kun taler om Naturalisation, antages det, at samme Regel maa gælde ved andre Erhvervsmaader.

Det antages i Almindelighed, at Hustruer og Børn, der afledet har erhvervet fremmed Statsborgerret, dog ikke taber deres danske, hvis de først flytter ud af Riget efter henholdsvis Ægteskabets Ophør og 18 Aars Alderen.

B. Ægteskab. Ifølge § 6, 1. Stk. tabes dansk Indfødsret af den Kvinde, som gifter sig med en Mand, som ikke har dansk Indfødsret. Regelen gælder uden Hensyn til, om Kvinden ved Ægteskabet erhverver fremmed Statsborgerret eller ej, om Manden er frem-

med Statsborger eller hjemløs, om Ægteskabet indgaas i eller udenfor Riget, og om Ægtefællerne tager Bopæl i eller udenfor Riget.

Ikke 18-aarige Børn, som Ægtefællerne havde sammen før Ægteskabet, taber ved Ægteskabet deres Indfødsret, se § 6, 2. Stk.

C. Løsning af dansk Statsborgerforhold, § 5, 2. Stk. Da Løsning nu kun kan ske i Henhold til Lov 1925 § 7, hvis Indhold iøvrigt er næsten enslydende med Lov 1898 § 5, 2. Stk., skal denne sidstnævnte Regel ikke gøres til Genstand for nærmere Omtale.

D. Lov 1898 indeholdt i §§ 7 og 8 Regler om Fortabelse og Generhvervelse af Indfødsret for den, som i 10 Aar har haft sit Hjemsted i Udlandet. Disse Regler blev imidlertid ophævet, før de nogensinde ytrede Retsvirkninger, ved Lov 1908.

4. For Tiden fra og med den 29. April 1925 virker kun de Fortabelsesgrunde, som omhandles **i Lov 1925,** se § 8, 3. Stk. Loven, der ikke indeholder nogen til Lov 1871 § 2 og Lov 1898 § 13, 2. Stk., jfr. ovenfor S. 49 og S. 54 svarende Undtagelsesbestemmelse, medførte som Hovedregel ingen Ændring i de Personers statsborgerlige Stilling, som inden 29. April 1925 havde tabt dansk Indfødsret, se dog § 8, 1. Stk.

De Kendsgerninger, som i Henhold til Lov 1925 medfører Fortabelse af dansk Indfødsret, er følgende:

A) Erhvervelse af fremmed Statsborgerret, se § 5. Paragraffens 1. Punktum er enslydende med § 5, 1. Punktum i Lov 1898, og Bemærkningerne herom ovenfor S. 54 f. finder tilsvarende Anvendelse her. Den nye Regel faar imidlertid et langt

videre Anvendelsesomraade end den tidligere enslydende. For det første har Loven nemlig opgivet den tidligere Sondring mellem »Hovedpersoner« og »Bipersoner«, saaledes at Regelen nu gælder, hvad enten Erhvervelsen af den fremmede Statsborgerret sker selvstændigt eller ad afledet Vej for Hustru eller Barn. Og dernæst har Regelen absorberet de Bestemmelser, som tidligere fandtes i Lov 1898 § 6 angaaende Fortabelse af dansk Indfødsret ved Ægteskab. Hvorvidt en dansk Kvinde, som gifter sig med en Udlænding, taber sin Indfødsret, maa nu afgøres udelukkende i Henhold til Lov 1925 § 5, og det samme gælder med Hensyn til hendes før Ægteskabet fødte Børn, jfr. § 6, 2. Stk. i Lov 1898.

Denne Lovens Hovedregel, at Erhvervelse af fremmed Statsborgerret medfører Fortabelse af den danske, indskrænkes imidlertid af en vidtrækkende Undtagelsesbestemmelse i § 5, 2. Punktum, der lyder saaledes: »For den, der bor her i Riget, indtræder Tabet, saafremt vedkommende ved Fødselen har erhvervet dansk Indfødsret, først, naar han flytter ud af Riget«. Denne Undtagelse faar navnlig Betydning ved afledet Erhvervelse af fremmed Statsborgerret for Hustruer og Børn, samt ved Kvinders Erhvervelse af fremmed Statsborger ved Indgaaelse af Ægteskab med en Udlænding.

Undtagelsen kommer kun de Personer til Gode, som ved Fødselen (jfr. ovenfor S. 36 om Børn af Personer, der »betingelsesvis« har erholdt dansk Indfødsret) har erhvervet dansk Indfødsret, altsaa ikke dem, der er blevet Danske ved Ægteskab, Naturalisation, Fødsel og Ophold her i Landet indtil det fyldte 19. Aar, ved de sønderjydske Landsdeles Genforening med Danmark

o. s. v., jfr. Justitsministeriets Cirkulære Nr. 47 af 17. April 1926. At Fødselen skal have fundet Sted her i Landet kræves ikke; ogsaa Børn født af danske Forældre i Udlandet efter den 6. April 1898 eller undtagelsesvis før den 7. April 1898 — nemlig naar Forældrene var paa Rejse eller ansat i Udlandet i kgl. Tjeneste — omfattes af § 5, 2. Punktum. Udenfor denne Bestemmelses Omraade falder derimod de før den 7. April 1898 i Udlandet fødte Personer, som erholdt dansk Indfødsret ved Lov 1916 og Lov 1908 § 2.

Den Fortabelse af Indfødsretten, som altsaa finder Sted ved Udvandring, indtræder hvadenten Udvandringen sker til det Land, hvor vedkommende er blevet Statsborger, eller til et andet Land (anderledes efter den svenske Lov af 23. Maj 1924 § 8, 1. Punktum). Finder Udvandringen først Sted, efter at vedkommende er ophørt at være fremmed Statsborger, f. Eks. paa Grund af Ophold udenfor det paagældende Land, vil det være urimeligt at antage, at han mister sin Indfødsret. Dette bør formentlig end ikke antages i det Tilfælde, at han inden Udvandringen har ladet sig l ø s e fra det fremmede Statsborgerforhold. I disse Tilfælde, hvor en Person ved Udvandringen er Dansk og kun Dansk, vil der ikke være nogen praktisk Grund til, at han skulde miste sin Indfødsret.

Den, der eengang har tabt sin Indfødsret ved at flytte ud af Riget, generhverver ikke uden videre Indfødsretten ved at flytte tilbage igen. Derimod vil han i Almindelighed kunne generhverve sin Indfødsret ved Lov, uden at han behøver at afvente de sædvanlige Tidsfrister for Naturalisation.

I Modsætning til tidligere bevirker saaledes e n

dansk Kvindes Ægteskab med en Mand, der ikke er Statsborger i noget Land, ikke at hendes danske Statsborgerret fortabes, og Ægteskab med en Mand, der er fremmed Statsborger, kan kun medføre Fortabelse af dansk Indfødsret, saafremt Kvinden derved bliver fremmed Statsborger. Dette bliver hun nu ganske vist i de allerfleste Tilfælde; men en vigtig Undtagelse gælder navnlig i De nordamerikanske Fristater, idet en Kvinde, som gifter sig med en amerikansk Statsborger, ikke derved uden videre erhverver amerikansk Statsborgerret, men kun en noget lettere Adgang til at blive naturaliseret.

For de danske Kvinders Vedkommende, som ikke ved Fødselen har erhvervet dansk Indfødsret, men derimod paa anden Maade, f. Eks. ved Ægteskab eller Naturalisation, kommer Forskellen fra den tidligere Ret kun frem paa de nys angivne Punkter. De Kvinder derimod, som har erhvervet dansk Indfødsret ved Fødselen, omfattes af den ovenfor omtalte Regel i § 5, 2. Punktum og mister derfor, saafremt de ved Ægteskabets Indgaaelse bor her i Riget, først deres Indfødsret, naar de flytter ud af Riget. Indtil dette Tidspunkt vil de normalt være i Besiddelse af dobbelt Statsborgerret. Ganske tilsvarende vil Retsstillingen blive for den Kvinde, der vel ikke gifter sig med en Udlænding, men hvis Mand, medens Ægteskabet bestaar, erhverver fremmed Statsborgerret med Virkning ogsaa for hende.

Gifter en danskfødt Kvinde sig t. Eks. med en Svensker, der bor her i Landet, mister hun ikke blot sin Indfødsret, hvis hun efter nogen Tids Forløb følger med ham til Sverige, men ogsaa, hvis Ægteparret f. Eks. rejser til Amerika. Ja, Fortabelsen indtræder

endog i det Tilfælde, at Manden bliver boende her, medens hun forlader ham for at slaa sig ned i Udlandet. Ogsaa hvis Hustruen først flytter ud af Riget, efter at Ægteskabet er ophørt ved Skilsmisse, Omstødelse eller paa Grund af Mandens Død, mister hun vistnok sin Indfødsret, jfr. derimod ovenfor S. 55. Een Ting er, at Loven tolererer den dobbelte Statsborgerret, der i sig selv er et Onde, saalænge hun forbliver boende her i Landet; noget andet og for et dansk Lovgivningsstandpunkt langt betænkeligere vilde det være, om det dobbelte Statsborgerforhold blev bestaaende, ogsaa efter at Enken eller den fraskilte har slaaet sig ned i Udlandet, maaske netop i det Land, hvor hun har Statsborgerret. — Ogsaa Børn, der først flytter ud af Riget efter deres 18. Aar, mister deres Indfødsret i H. t. § 5, 2. Punktum, jfr. derimod ovenfor S. 55.

Som det fremgaar af foranstaaende, medfører den nye Lov, at Kvinder, som gifter sig med Udlændinge, dog i en Række Tilfælde bevarer deres danske Indfødsret, medens den tidligere Regel jo var den, at Kvinden ubetinget tabte sin Indfødsret. Herved opstaar en betydelig Ulighed mellem de Kvinder, der har giftet sig med Udlændinge før og efter den nye Lovs Ikrafttræden, og Loven har derfor ved en Overgangsbestemmelse aabnet en vis Adgang for de førstnævnte til i statsborgerlig Henseende at blive stillet, som om Ægteskabet først var indgaaet efter den nye Lovs Ikrafttræden, idet § 8, 1. Stk. bestemmer: »De Kvinder, som ved Lovens Ikrafttræden har tabt dansk Indfødsret ved at indgaa Ægteskab med en Mand, der ikke har dansk Indfødsret, faar efter derom overfor Indenrigsministeriet fremsat Begæring Indfødsret, saafremt de ved Fød-

selen har erhvervet dansk Indfødsret samt efter Ægteskabets Indgaaelse stedse har boet her i Riget. Flytter de ud af Riget, taber de dansk Indfødsret«. — Generhvervelse af dansk Indfødsret i Medfør af denne Bestemmelse maa formentlig regnes fra Begæringens Modtagelse i Indenrigsministeriet.

Denne Bestemmelse er af størst praktisk Betydning for de Kvinder, som endnu lever i et med en Udlænding før Lovens Ikrafttræden indgaaet Ægteskab. Saadanne Kvinder kan nemlig ikke, saalænge Ægteskabet bestaar, forvente særskilt at kunne erhverve Indfødsret ved Naturalisation og vilde altsaa, saafremt man ikke havde givet den citerede Bestemmelse, normalt først kunne generhverve dansk Indfødsret, naar Manden havde opholdt sig saa længe her i Landet, at h a n kunde erhverve Indfødsret ved Lov. Nu kan en saadan Kvinde naarsomhelst, uden at hun behøver Mandens Medvirken eller Samtykke, indgive den ovennævnte Begæring til Indenrigsministeriet, der, saafremt Lovens Betingelser er opfyldt, ikke kan nægte at tage Begæringen til Følge.

Ogsaa de Kvinder, hvis Ægteskab med en Udlænding er ophørt ved Død eller Skilsmisse, kan naturligvis benytte sig af § 8, 1. Stk. Men naar Betingelserne for Generhvervelse af dansk Indfødsret efter denne Regel foreligger, hvortil bl. a. hører, at Andragerinden efter Ægteskabets Indgaaelse stedse har boet her i Riget, vil hun sædvanligt ogsaa kunne generhverve sin Indfødsret ved Naturalisation. Og denne Fremgangsmaade vil hun efter Omstændighederne have Grund til at foretrække, nemlig hvor hun maa regne med den Mulighed, at hun senere flytter ud af Riget. Gør hun

dette, vil den ved Naturalisationen erhvervede Indfødsret staa fast, medens den Indfødsret, der er erhvervet i Henhold til § 8, 1. Stk., bortfalder.

B) Fortabelse af dansk Statsborgerret paa Grund af Fødsel og Forbliven i Udlandet. Ifølge Lov 1925 § 6, 1. Punktum, jfr. Cirkulære Nr. 159 af 10. Oktober 1925 under II, 2 og Cirkulære Nr. 84 af 25. Juni 1927, taber dansk Mand og dansk ugift Kvinde, som er født i Udlandet og aldrig har boet her i Riget, sin danske Indfødsret ved sit fyldte 22. Aar.

Til »Udlandet« maa naturligvis henregnes Island efter 1. December 1918 og de sønderjydske Landsdele indtil 15. Juni 1920 (Ind. Min. Skr. af 30. November 1927. M.T.A. S. 215). Ogsaa visser Personer, der ikke har erhvervet dansk Indfødsret ved Fødselen, men senere inden det 22. Aar, falder ind under Regelen, saaledes Børn, der erhverver dansk Indfødsret i Medfør af § 2, 3. Stk., § 3, 2. Stk. og vistnok ogsaa § 4, 2. Stk. (jfr. Berlin, Noter 1927 S. 18). Spørgsmaalet, om ogsaa Personer, der selvstændigt erhverver dansk Indfødsret ved Naturalisation, kan rammes af Fortabelsen, er uden større praktisk Interesse, men maa iøvrigt sikkert besvares benægtende. Spørgsmaalet, om en Kvinde, der har erhvervet dansk Indfødsret ved Ægteskab i Medfør af § 3, men derpaa før sit 22. Aar er blevet Enke eller fraskilt, kan falde ind under Regelen, maa vistnok besvares benægtende.

Fortabelsen indtræder ved det fyldte 22. Aar, saafremt den paagældende ikke forinden har boet her i Riget. Ifølge Paragraffens 2. Stk. vil dog undertiden et Ophold her i Landet, der ikke efter en almindelig

Betragtning vilde blive anset som Bopæl, kunne være tilstrækkeligt til at udelukke Fortabelsen. Det bestemmes nemlig her, at »den, som har aftjent dansk Værnepligt eller opholdt sig i Danmark for sin Uddannelses Skyld eller iøvrigt under Forhold, som tyder paa Samhørighed med Danmark, anses ved Anvendelsen af denne Paragraf at have boet i Danmark«. Jfr. herved Ind. Min. Skr. af 5. Februar 1926, M.T.A. S. 15.

Fortabelsen kan dog afværges ved kgl. Resolution, se § 6, 1. Stk., 2. Punktum. Vedrørende Ansøgning herom se Cirkulære Nr. 159 af 10. Oktober 1925 og Cirkulære Nr. 84 af 25. Juni 1927. Nogen administrativ Praksis med Hensyn til, under hvilke Betingelser en saadan kgl. Resolution kan erholdes, foreligger endnu ikke.

Naar en Mand taber sin Indfødsret efter § 6, taber ogsaa hans Hustru og Ægtebørn dansk Indfødsret, og tilsvarende gælder udenfor Ægteskab fødte Børn, hvis Moder taber sin Indfødsret efter § 6. Medens altsaa en dansk Kvinde, der gifter sig med en U d l æ n d i n g eller med en Mand, der senere erhverver fremmed Statsborgerret, kun mister sin Indfødsret under de i § 5 fastsatte Betingelser, mister den danske Kvinde, som indgaar Ægteskab med en d a n s k Mand, der senere taber sin Indfødsret i Henhold til § 6, ubetinget sin Indfødsret (se Rigsdagstidende 1924 Tillæg B. Sp. 109—110).

Fortabelse af dansk Indfødsret i Medfør af § 6 kan ifølge Overgangsbestemmelsen i § 8, 2. Stk. først indtræde efter 3-Aars Dagen for Lovens Ikrafttræden, altsaa tidligst den 30. April 1928, og kun de Personer rammes af Fortabelsen, som opnaar 22-Aars Alderen

paa denne Dag eller senere, samt saadanne Personers Hustruer og Børn. Bortset fra Hustruer vil altsaa ingen, der er født den 29. April 1906 eller tidligere, kunne miste sin Indfødsret i Henhold til de omhandlede Regler.

C. Løsning af dansk Statsborgerforhold. Ifølge Lov 1925 § 7 kan den, som er eller ønsker at blive fremmed Statsborger, ved kgl. Resolution løses fra sit statsborgerlige Forhold til Danmark. Løsningen sker i det sidste Tilfælde paa Betingelse af, at Ansøgeren inden en vis Frist bliver Statsborger i et andet Land. Løsningen vil altsaa ikke umiddelbart kunne medføre, at den paagældende bliver hjemløs. Den ommeldte Frist fastsættes i Praksis til 6 Maaneder.

Ansøgning om Løsning stiles til Kongen og indsendes til Indenrigsministeriet. Stemplet er 1 Krone; iøvrigt sker Løsningen uden Erlæggelse af Gebyrer. Ansøgningen maa indeholde Oplysning om, naar og hvor Ansøgeren er født, samt være bilagt med Fødsels- eller Daabsattest. Dernæst maa det fremgaa af Andragendet og være attesteret af Stedets Øvrighed, at Ansøgeren er bosat i Udlandet, samt hvorlænge han har boet der. Endelig maa der gives Oplysning om, hvorvidt Ansøgeren er optaget i dansk Lægdsrulle, samt i bekræftende Fald naar og hvor dette har fundet Sted, og om han har aftjent dansk Værnepligt. Har Ansøgeren overtraadt den danske Værnepligtslovgivning, vil Løsning nemlig oftest først blive bevilget, efter at Sagen herom er afsluttet, i de fleste Tilfælde med en Bøde, hvorved bemærkes, at det beror paa Myndighedernes frie Skøn, om Løsning overhovedet bør bevilges.

At Ansøgeren — saafremt han ikke allerede er frem-

med Statsborger — vil blive optaget som Borger i den fremmede Stat, maa godtgøres ved en autentisk Udtalelse fra vedkommende fremmede Myndighed.

5. **Fortabelse af dansk Statsborgerret ved Afstaaelse af Landomraade,** jfr. ovenfor S. 38. Spørgsmaalet har praktisk Betydning med Hensyn til Afstaaelsen af Slesvig, Holsten og Lauenborg i 1864 (a), de vestindiske Øer i 1917 (b) og Islands Adskillelse fra Danmark i 1918 (nedenfor under VI).

a) Ved Wienerfreden af 30. Oktober 1864 afstod Danmark Hertugdømmerne Slesvig, Holsten og Lauenborg til Preussen og Østrig, og disse Landomraader blev som bekendt senere indlemmet i Preussen. Den almindelige folkeretlige Regel maatte da — i det Omfang, hvori der ikke i Fredstraktaten var truffet modstaaende Bestemmelser — medføre, at de Personer, og kun de Personer, som paa Dagen for Ratifikationernes Udveksling, nemlig den 16. November 1864, havde Bopæl i Hertugdømmerne, udtraadte af det statsborgerlige Forhold til Danmark. Men Fredstraktatens Art. XIX indeholdt vidtgaaende Modifikationer i begge Retninger:

1) For det første hjemledes der i Art XIX, 1. Stk. de Undersaatter, som var hjemmehørende i de afstaaede Territorier »fuld Frihed til i Løbet af 6 Aar, at regne fra den Dag, da Ratifikationerne udveksles (d. 16. Nov. 1864), og efter forudgaaende Anmeldelse til den paagældende Øvrighed, toldfrit at udføre deres Løsøre og at begive sig med deres Familier til Hans danske Majestæts Lande, i hvilket Tilfælde de bevare deres Egenskab som danske Undersaatter«. Saadanne Optanter er stedse fuldtud blevet anerkendt som danske Statsbor-

gere. Spørgsmaalet, hvorvidt Optantbørnene erhvervede dansk Statsborgerret, er omhandlet ovenfor S. 12 ff. Omvendt hjemlede Art. XIX, 2. Stk. en Ret for visse Personer til at optere for Undersaatsforhold til Hertugdømmerne.

2) En højst ejendommelig Regel indeholder Art. XIX, sidste Stk.: »Alle de Personer, som have Indfødsret paa den Tid, da Udvekslingen af Ratifikationerne af denne Traktat finder Sted, bevare den saavel i Kongeriget som i Hertugdømmerne«.

Denne Bestemmelse, der efter sin Ordlyd er saa vidtgaaende, at den fører til aabenbart meningsløse Resultater, jfr. ogsaa Berlin: U. f. R. 1919 S. 105 og 107, idet den herefter omfatter alle Personer, som den 16. November 1864 havde Indfødsret, hvadenten de boede i Kongeriget, Hertugdømmerne eller i Udlandet, ogsaa saadanne, som har opteret i den ene eller den anden Retning, har man fra forskellig Side søgt at give en indskrænket Betydning. Fra tysk Side er det saaledes navnlig blevet hævdet, at »Indfødsret« efter Art. XIX, sidste Stk. kun hjemler Adgang til Embeder og visse Stiftelser, men ingenlunde er det samme som Statsborgerret. Fra dansk Side blev denne Opfattelse fra først af kraftigt imødegaaet af Matzen: Das Indigenatrecht im Wiener Frieden, Kopenhagen 1906, men derimod tildels Berlin: U. f. R. 1919 S. 105—106, og dansk Lovgivning og Praksis har ligeledes i en Række Tilfælde sidestillet »Indfødsret« efter Art. XIX, sidste Stk. med egentlig Statsborgerret, se f. Eks. U. f. R. 1870 S. 208, 1877 S. 804 og 1879 S. 154.

I nuværende dansk administrativ Praksis er der en afgjort Tilbøjelighed til kun at anerkende saadanne Personer som Danske i Henhold til Art. XIX, sidste

Stk., som har taget Bopæl i Danmark (nord for den tidligere Rigsgrænse) før den 15. Juni 1920, d. v. s. Tidspunktet for de sønderjydske Landsdeles Indlemmelse i Danmark, se Indenrigsministeriets Skr. af 27. Juli 1924, Indenrigsministeriets Lovsamling B. S. 291, Skr. af 27. Oktober s. A., sammesteds S. 421, Skr. Nr. 157 af 15. Oktober 1925, M.T.A. S. 143; jfr. Berlin: T. f. R. 1917 S. 368, Note 3 og U. f. R. 1919 S. 106. Overensstemmende hermed er det ogsaa i Udenrigsministeriets Cirkulære Nr. 159 af 10. Oktbr. 1925 under I E udtalt, at Art. XIX, sidste Stykke, »nu i alt væsentligt (har) tabt sin Betydning«. Denne Praksis, der bl. a. støtter sig til, at Versaillestraktatens Art. 112 og 113 og de dertil sig sluttende danske Love 1920 og 1922 antages at have villet give en udtømmende Ordning af Statsborgerforholdene i de i 1864 afstaaede Landomraader, er anerkendt af Lovgivningsmagten forsaavidt som man paa de aarlige Indfødsretslove har medtaget Personer, der er født i Hertugdømmerne før 1864, men ikke før 15. Juni 1920 har taget Bopæl i Danmark. Nævnes kan ogsaa, at Lov Nr. 51 af 19. Marts 1926 om Indførelse af dansk Forsørgelseslovgivning i de sønderjydske Landsdele ikke medtager Regelen om Art. XIX-Personernes Forsørgelsesret, se § 2, jfr. Lov Nr. 67 af 9. April 1891 § 23, 2. Punktum. Lov 1925 indeholder ingensomhelst Bestemmelse om Art. XIX-Personer.

b) Ved Afstaaelsen af de dansk-vestindiske Øer St. Thomas, St. Jan og St. Croix ved Traktat mellem Danmark og De forenede Stater af Nordamerika af 4. August 1916, ratificeret 17. Januar 1917, blev det statsborgerlige Forhold ordnet ved Traktatens § 6.

VI.

SÆRLIGT OM ISLANDSK STATSBORGERRET.

Hvilke Personer blev islandske Statsborgere ved Islands Adskillelse fra Danmark?

Ved den dansk-islandske Forbundslov af 30. November 1918 anerkendte Danmark Island som suveræn Stat; fra denne Lovs Ikrafttrædelsesdag, den 1. December 1918, var Island ikke længere nogen Del af den danske Stat, men kun — i Henhold til de nærmere Regler i Forbundsloven — folkeretligt forbunden med Danmark i en Realunion.

Denne Adskillelse medførte, at Danmark og Island, som tidligere havde haft fælles Statsborgerret og fælles Statsborgere, nu fik hver sine Statsborgere. Forbundsloven udtaler vel i § 6, 1. Stk., at danske Statsborgere paa Island i enhver Henseende nyder lige Ret med de paa Island fødte islandske Statsborgere og omvendt, men denne »Ligeretsbestemmelse« betyder ikke, at Statsborgerretten er fælles, at altsaa enhver, der er Statsborger i det ene Land, so ipso er Statsborger ogsaa i det andet, se B e r l i n: Dan dansk-islandske Forbundslov, 2. Udg. S. 81—89. Spørgsmaalet er da, hvem der ved Adskillelsen erhvervede islandsk Statsborgerret, og hvem der mistede dansk Statsborgerret.

Forbundsloven indeholder — vistnok bl. a. paa Grund af Uklarhed om Betydningen af Ligeretsbestemmelsen — ingen Bestemmelse om, hvem der fremtidigt skulde være islandske Statsborgere. Den almindelige folkeretlige Regel maatte da være afgørende, og herefter havde de danske Statsborgere, som den 1. December 1918 var bosatte paa Island, og ingen andre, erhvervet

islandsk Statsborgerret under samtidig Fortabelse af den danske. Da Forbundsloven ikke indeholder Regler om Option, maatte dette gælde ubetinget.

Den islandske Lov af 6. Oktober 1919 har imidlertid ensidigt — uden nogen forudgaaende Overenskomst med Danmark — givet Regler for, hvem der skal anses for islandske, og hvem der skal anses for danske Statsborgere. Disse Regler kan ikke — i det Omfang, de gaar udover det ovennævnte, almindeligt anerkendte folkeretlige Synspunkt — være formelt bindende for Danmark, navnlig ikke ved Afgørelsen af Spørgsmaalet om, hvem der af danske Myndigheder skal betragtes som danske Statsborgere.

De Regler i Loven, som sigter til at drage en Skillelinje mellem danske og islandske Statsborgere, er §§ 9, 10 og 11, jfr. § 12. Der sondres her mellem selvstændig og afledet Erhvervelse af islandsk Statsborgerret, og den selvstændige Erhvervelse af islandsk Statsborgerret kan atter finde Sted ipso facto eller ved Option.

A. 1) Erhvervelse af islandsk Statsborgerret ipso facto finder Sted, hvadenten den paagældende 1. December 1918 havde a) B o p æ l paa Island (§ 9), i Danmark (§ 11, 1. Stk.) eller andetsteds (§ 11, 2. Stk.), saafremt han b) paa dette Tidspunkt var d a n s k S t a t s b o r g e r (dette sidste maa i Virkeligheden være Meningen med § 9, 1) og 2), idet der jo ikke før Adskillelsen fra Danmark fandtes særlige islandske Statsborgere; i § 11 stilles Kravet om dansk Statsborgerret ikke udtrykkeligt; men det maa dog her være underforstaaet) og han c) v i l d e v æ r e b l e v e t i s l a n d s k S t a t s b o r g e r e f t e r L o v e n a f 6. O k-

tober 1919, saafremt denne havde haft Gyldighed før 1. December 1918, se § 9, Punkt 3 og § 11. Hvad der nærmere ligger i dette Krav er noget uklart. Lovens §§ 1—8, som i alt væsentligt svarer til den danske Lov 1898, kender som Erhvervsgrunde 1) Fødsel af islandske Forældre (§ 1), 2) Fødsel paa Island i Forbindelse med Ophold der indtil 19-Aars Alderen (§ 2), 3) Ægteskab (§ 3) og 4) Naturalisation (§ 4). Dertil kommer endelig 5), at hvis et Barns Statsborgerret er ukendt, skal det have islandsk Statsborgerret, indtil andet bevises (§ 8). Naturalisation maa ifølge Sagens Natur lades ude af Betragtning ved den tilbagegaaende Undersøgelse. Men heller ikke ved 1) og 3) er det logisk muligt at finde et Udgangspunkt, en »Urislænding«; thi disse Erhvervsmaader forudsætter begge en tidligere Islænding. Tilbage bliver — bortset fra 5) — kun 2): men denne Ur-Erhvervsgrund vil naturligvis ogsaa — kombineret med Lovens øvrige Erhvervsgrunde og med dens Fortabelsesgrunde — i det overvejende Antal Tilfælde medføre islandsk Statsborgerret for de Personer, der den 1. December 1918 boede paa Island, og kun for disse. Navnlig maa det herved erindres, at Børn af islandske Forældre, der er født og opvokset i Danmark, ikke vilde være blevet islandske Statsborgere efter Loven af 6. Oktober 1919, saafremt denne havde haft Gyldighed før 1. December 1918; thi de vilde have erhvervet dansk Statsborgerret i Henhold til Fr. 16. Januar 1776 § 9 og Lov 1898 § 2 og derved mistet den islandske.

For de i Danmark den 1. December 1918 boende Personer, som ifølge ovenstaaende blev Islændinge, hjemles der imidlertid i § 11 Adgang til indtil den 31. December 1921 at optere for Danmark.

2) Islandsk Statsborgerret kunde dernæst erhverves ved Option indtil den 31. December 1921. Adgang hertil havde enhver dansk Statsborger, som den 1. December 1918 havde Bopæl paa Island, uden dog i Medfør af de under 1) ommeldte Regler at være blevet islandsk Statsborger, jfr. § 9, Punkt 3.

B. Naar en Mand i Henhold til de under A. 1) omtalte Regler har erhvervet islandsk Statsborgerret, omfatter denne tillige den med ham samlevende Hustru samt hans personlig umyndige (d. v. s. ikke 16-aarige) ægte Børn, og det samme gælder uægte Børn i Forhold til Moderen. Dette, som udtrykkelig er sagt i § 10 og § 11, 2. Stk., maa være underforstaaet ved § 11, 1. Stk. Ganske tilsvarende Regler gælder ved Option for Island, jfr. § 9, Nr. 3, i Slutningen og ved Option for Danmark, jfr. § 11, 1. Stk.

De særlige islandske Statsborgerlove.

a) Efter Islands Adskillelse fra Danmark udkom under 6. Oktober 1919 den ovennævnte islandske Statsborgerlov, hvis Gyldighed ifølge § 13 skulde regnes fra 1. December 1918. Denne Lovs §§ 1—8 svarer i Indhold saa nøje til §§ 1—6 og 9—10 i Lov 1898, at der med Hensyn til deres Fortolkning kan henvises til det tidligere udviklede. Kun skal det særligt anføres, at Udtrykket »personlig umyndig« i den islandske Lov sigter til Personer under 16 Aar, dog at Enker, fraskilte og fraseparerede Kvinder samt gifte Kvinder, der ikke samlever med Manden, anses for personlig myndige, selvom de maatte være under 16 Aar. Og dernæst, at Naturalisation af en Mand, der har været gift, ikke ifølge § 4 omfatter hans Børn af det tidligere

Ægteskab, se derimod § 4, 2. Stk. i den danske Lov 1898.

b) De ovennævnte §§ 1—8 i Loven af 6. Oktober 1919 blev afløst af den nugældende islandske Statsborgerlov af 15. Juni 1926, der traadte i Kraft den 10. August s. A. Denne Lov følger, med ganske enkelte Afvigelser, den danske Lov af 1925, hvorfor der vedrørende Fortolkningen skal henvises til det tidligere udviklede. Udtrykket »umyndige Børn« i §§ 3 og 4 maa forstaas i Overensstemmelse med det ovenfor under a) om »personlig umyndig« bemærkede. Afvigelserne i de enkelte Paragraffer fra den danske Lov 1925 er iøvrigt kun følgende:

§ 1. I 2. Stk. bruges ikke Udtrykket »Hittebarn«; Regelen gælder altsaa ogsaa med Hensyn til andre Børn, jfr. ovenfor S. 38.

§ 3. Den islandske Lov taler om en Kvinde, »der har udenlandsk Statsborgerskab«, medens den danske Lov taler om »fremmed Kvinde«. Den islandske Regel eller i hvert Fald dens Analogi maa dog formentlig omfatte ogsaa den Kvinde, der ikke har Statsborgerret i noget Land.

§ 4. Vedrørende 2. Stk. skal henvises til det under a) om § 4 i Lov af 6. Oktober 1919 bemærkede.

§ 6. I 2. Stk. omtales ikke Aftjening af Værnepligt, idet Island ikke har nogen Hær eller Flaade.

§ 8. I 1. Stk. tales om »En Kvinde, der har ægtet en udenlandsk Statsborger«, medens den danske Lovs § 8 ogsaa omfatter det Tilfælde, at Ægteskabet er indgaaet med en statsløs Mand. Man vil dog utvivlsomt fortolke det islandske Udtryk paa samme Maade, jfr. Loven af 6. Oktober 1919 § 6.

VII.

HVILKE MYNDIGHEDER BEHANDLER STATSBORGERSAGER? DEN FORMELLE FREMGANGSMAADE VED SAGERNES BEHANDLING.

Myndighederne. Sager vedrørende Statsborgerforhold henhører under Indenrigsministeriets Forretningsomraade (Bekendtgørelse af 27. Marts 1865 Nr. 6, jfr. Bekendtgørelse af 31. s. M. § 2). Det er saaledes Indenrigsministeriet, der udarbejder de aarlige Lovforslag om Indfødsrets Meddelelse (Naturalisation), og i Tilfælde, hvor en Afgørelse angaaende Statsborgerforholdet træffes ved kgl. Resolution (Lov 1925 §§ 6 og 7), er det Indenrigsministeriet, der udvirker en saadan. Det er ligeledes Indenrigsministeriet, der udsteder Beviser for, at en Person har erhvervet dansk Statsborgerret i Medfør af Reglerne i Bek. 1922, se §§ 1 og 6, ligesom det overhovedet er Indenrigsministeriet, der som øverste Forvaltningsinstans i Tvivlstilfælde, og naar der ellers fremkommer Begæring derom, fastslaar, hvorvidt en Person er i Besiddelse af dansk Statsborgerret. Endelig udsteder Indenrigsministeriet generelle Forskrifter vedrørende statsborgerlige Anliggender, t. Eks. om, hvilke Oplysninger og Attestationer der udkræves ved Naturalisation, se Cirkulære Nr. 28 af 28. Marts 1900.

Andragender om Naturalisation, der stiles til Indenrigsministeriet, indsendes gennem Underøvrigheden, i København Magistraten, og udenfor København videresendes de til Ministeriet gennem Amtmanden. Ogsaa Andragender om andre statsborgerlige Anliggender bør i Regelen indsendes gennem de nævnte Myndigheder, jfr. Fr. af 3. April 1771, Pl. af 30. September 1785, 6. Maj 1800 og Fr. af 15.

December 1820 § §8—9. Saafremt Andragendet indsendes d i r e k t e, hvilket hyppigt finder Sted i Praksis, træffer Indenrigsministeriet først Afgørelse, efter at Sagen har været forelagt Amtmanden (i København Magistraten). Amtmanden vil da oftest brevveksle med Politimesteren og Kommunalbestyrelsen om Sagen. Nogen s e l v s t æ n d i g Beføjelse til at afgøre Statsborgersager tilkommer ikke disse Forvaltningsorganer.

Amtmændene i de 4 sønderjydske Amter har dog forestaaet Oprettelsen af de saakaldte »Nationale Registre«, der indeholder en foreløbig Konstatering af, hvilke Personer der i Medfør af § 1, 1. Stk. i Lov 1920 har erhvervet dansk Statsborgerret, jfr. Cirkulære Nr. 109 af 25. April 1921 og Cirkulære Nr. 300 af 28. December 1921. Amtmændene i de 4 sønderjydske Amter erholdt derhos ved Cirkulære Nr. 259 af 22. September 1920 Bemyndigelse til at meddele »midlertidige Indfødsretsbeviser« til Personer, der opfyldte de i § 1, 1. Stk. i Lov 1920 omhandlede Betingelser. Disse Beviser, der kun var beregnet til Brug i Indlandet, havde ifølge det nævnte Cirkulære kun Gyldighed indtil den 15. Juni 1923, d. v. s. 12 Maanedersdagen efter, at Optionsfristerne for Danmark og Tyskland var udløbet; men efter at Fristen for Option for Tyskland ved Lov 1922 § 2, jfr. Art. 3 i Overenskomsten mellem Danmark og Tyskland om Gennemførelsen af Versaillestraktatens Art. 112 og 113, var forlænget indtil Udgangen af 1922, forlængedes de nævnte Bevisers Gyldighed indtil den 1. Januar 1924, jfr. Cirkulære Nr. 165 af 26. August 1922. Endelig har de nævnte 4 Amtmænd ifølge Cirkulære Nr. 259 af 1. November 1923 en vis Bemyndigelse til at udfærdige Attester om dansk Statsborgerret; disse Attesters Gyldighed er ikke tidsbegrænset.

Ansøgningernes Form. Til Brug ved Naturalisationsandragender er der af Indenrigsministeriet udfærdiget særlige Skemaer, se Side 97. Iøvrigt gælder det om Ansøgninger vedrørende statsborgerlige Forhold som om andre Ansøgninger til Kongen eller Ministerierne, at de bør skrives paa hele Ark. Første Side er brækket; paa venstre Spalte skrives foruden Ansøgerens fulde Navn, Stilling og Bopæl samt Aarstal og Datum en kort Angivelse af Ansøgningens Indhold; nederst skal Koncipistens Navn anføres, se Forordning af 15. December 1820 § 3. Selve Ansøgningen skrives paa højre Spalte og de følgende Sider. Disse Regler overholdes dog langtfra altid i Praksis.

Stempelpligt. Ifølge Lov om Stempelafgift Nr. 113 af 1. April 1922 § 121 skal Ansøgninger om Benaadninger og Dispensationer fra de gældende Love og Anordninger stemples til 1 Krone. Om Naturalisationsandragender er det udtrykkelig udtalt, at de er stempelfri, Cirkulære Nr. 28 af 28. Marts 1900. Derimod bør Ansøgninger om Løsning af dansk Statsborgerforhold i Medfør af Lov 1925 § 7 og Bevarelse af dansk Statsborgerret i Henhold til nævnte Lovs § 6, 1. Stk. stemples til 1 Kr. Til Andragender om at faa Statsborgerretten konstateret kræves ikke Stempel.

Gebyrer. Naturalisation finder Sted uden Erlæggelse af Gebyrer. For de af Amtmændene i de sønderjydske Landsdele udstedte Attester om dansk Statsborgerret, jfr. ovenfor, opkræves et Gebyr af 1 Kr.; iøvrigt er der ikke foreskrevet Gebyrer for statsborgerlige Ekspeditioner.

Rekurs. Som det fremgaar af foranstaaende, er det kun undtagelsesvis, at andre Forvaltningsmyndigheder end Indenrigsministeriet træffer Afgørelse om

statsborgerlige Forhold*). Hvor det finder Sted, haves der den almindelige administrative Rekurs til Indenrigsministeriet. Domstolene vil i Almindelighed kun træffe Afgørelser om en Persons statsborgerlige Forhold, naar Spørgsmaalet foreligger præjudicielt, navnlig naar en Person kræver sin politiske eller kommunale Valgret anerkendt af Domstolene. Domstolene vil i saadanne Tilfælde kunne tilsidesætte den Afgørelse af Statsborgerforholdet, som maatte være truffet af en administrativ Myndighed. En direkte Anerkendelse af Statsborgerforholdet vil næppe i Almindelighed kunne opnaas ad judiciel Vej. Dog vil der maaske for Domstolene kunne gøres Krav paa, at Indenrigsministeriet skal udstede de i Bek. 1922 § 1, sidste Stk. og § 6 ommeldte Beviser: noget Eksempel paa en saadan Retssag foreligger dog ikke i Praksis.

Udenlandske Myndigheders Afgørelser. I Almindelighed er danske administrative og judicielle Myndigheder ikke bundet ved udenlandske Myndigheders Afgørelser vedrørende en Persons Statsborgerforhold. Dette er særlig klart, hvor en udenlandsk Myndighed maatte have udtalt, at en Person er eller ikke er at anse som Dansk. Men heller ikke i det omvendte Tilfælde, hvor en udenlandsk Myndighed maatte udtale, at en Person er eller ikke er Statsborger i vedkommende fremmede Stat, vil en saadan Afgørelse være ubetinget bindende for danske Myndigheder. Selvom en udenlandsk Forvaltningsmyndighed har udtalt, at en Person er blevet Statsborger i ved-

*) præjudicielt træffes der naturligvis af saa godt som alle over-og underordnede Statsmyndigheder talrige Afgørelser vedrørende en Persons Statsborgerforhold (Valgret. Aldersrente o. s. v.).

kommende fremmede Stat, vil danske Myndigheder ikke være afskaaret fra at statuere, at Personen ikke har mistet dansk Statsborgerret i Medfør af Lov 1925 § 5. Og det, at den fremmede Myndighed har nægtet vedkommende Egenskaben af Statsborger i den fremmede Stat, udelukker ikke, at danske Myndigheder kommer til det modsatte Resultat og derfor statuerer, at den paagældende har mistet sin danske Statsborgerret i Medfør af ovennævnte § 5.

Som Undtagelse maa nævnes Reglerne i den dansk-tyske Traktat af 10. April 1922 Art. 1 og 6. Art. 1 bestemmer, at ved Bopæl i den i Versaillestraktatens Art. 112 og 113 anvendte Betydning skal forstaas det Sted, hvor den paagældende Person har sit faste og varige Hjem, og at Afgørelsen af den faktiske Tilstedeværelse af Bopæl i den nævnte Betydning forbeholdes Regeringen i den Stat, i hvilken den paagældende gør Krav paa at være Statsborger. Og Art. 6 bestemmer, at de af de to Landes Myndigheder udstedte Statsborgerbeviser (i Tilfælde af Option) skal indeholde Attestation for Bopælens Forlæggelse eller Fritagelse herfor, samt at Statsborgerbeviser, som indeholder denne Attestation, for de kontraherende Parters Forvaltningsmyndigheder og Domstole skal afgive fuldt Bevis for Besiddelsen af den deri bevidnede Statsborgerret.

Nævnes kan ogsaa Konventionen af 20. Juli 1872 mellem Danmark og De forenede Stater af Amerika, hvorefter hver af Parterne er forpligtede til i enhver Retning at respektere Naturalisation og Renaturalisation af sine Statsborgere i det andet Land, se nærmere Patent Nr. 25 af 18. Marts 1873.

Indfødsretten af 15. Januar 1776 §§ 1 og 9.

§ 1.

Det skal fra denne Lovs Dag af agtes som en nødvendig Egenskab til at faae i Vores Riger og Lande Embeder og Tienester, af hvad Navn nævnes kan, være sig ved Hoffet, eller i den geistlige, civile og militaire Stand, at Personen er født i Vore Stater, eller af saadanne indfødte Undersaatter, som paa Reiser eller for Vores Tienestes Skyld kunde være ude af Landet. Til den Ende skal alle Vore Collegier eller hvo til Os Forestilling giøre om Embeders eller Tienesters Besættelse, ligesom og alle andre, der have Ret til at udnævne til nogen Tieneste i Staten, under Vores Unaade nøie agte paa, ikke at foreslaae andre end Danske, Norske og Holstener, eller hvem derved lige agtes, og i alle Beskikkelser, Breve og Bestallinger skal udtrykkeligen indføres, at Personen har de Egenskaber, som efter denne Vores uforanderlige Anordning ere fastsatte.

— — — — — — — —

§ 9.

Alle de Fremmede, som ikke efter foranstaaende 2, 3, 4, 5 Artikle kan eller skal ansees lige ved Indfødte berettigede til Forfremmelse og Embeder, have dog

lige med dem fuld Frihed til at boe og nære sig i Vore Riger og Lande paa alle de Maader, som Vore Love og Forordninger det tillade, og hidtil tilladt have, og der at nyde al den Skyts og Agtelse, som enhver af en christelig og mild Regiering kan efter sin Stand vente, ligesom og deres her fødte Børn, naar de her i Staten forblive, tilhobe skal agtes og ansees fuldkommen for Indfødte. — — — — — —

Fredstraktat i Wien af 30. Oktober 1864
Art. XIX.

De Undersaatter, som ere hjemmehørende i de ved denne Tractat afstaaede Territorier, have fuld Frihed til i Løbet af 6 Aar, at regne fra den Dag, da Ratificationerne udvexles, og efter forudgaaende Anmeldelse til den paagjældende Øvrighed, toldfrit at udføre deres Løsøre og at begive sig med deres Familier til Hans Danske Majestæts Lande, i hvilket Tilfælde de bevare deres Egenskab som Danske Undersaatter. Det staar dem frit for at bevare deres paa de afstaaede Territorier beliggende faste Eiendomme.

Den samme Ret er paa den anden Side tilstaaet Danske Undersaatter og Personer, som ere fødte paa de afstaaede Territorier, men bosatte i Hans Majestæt Kongen af Danmarks Stater.

De Personer, som benytte sig af disse Bestemmelser, maae ikke paa Grund af deres Valg forulempes fra nogen af Siderne med Hensyn til deres Person eller med Hensyn til deres i de respective Stater beliggende Eiendomme.

Den ovennævnte Frist af 6 Aar kommer ogsaa de enten i Kongeriget Danmark eller paa de afstaaede Territorier fødte Personer tilgode, som paa den Tid,

da Udvexlingen af Ratificationerne af denne Tractat finder Sted, opholde sig udenfor Kongeriget Danmarks eller Hertugdømmernes Territorium. Deres Erklæring kan modtages af det nærmeste Danske Gesandtskab eller af en overordnet Øvrighed i en hvilkensomhelst Provinds i Kongeriget eller i Hertugdømmerne.

Alle de Personer, som have Indfødsret paa den Tid, da Udvexlingen af Ratificationerne af denne Tractat finder Sted, bevare den saavel i Kongeriget som i Hertugdømmerne.

Lov om Tillæg til Indføds-Retten Nr. 54 af 25. Marts 1871.

§ 1.

Danske Indfødte, som ere Statsborgere i et fremmed Land, kunne ikke udøve de til Indfødsret knyttede Rettigheder, ligesom de ei heller ere undergivne de af Indfødsret flydende Forpligtelser.

De indtræde i Udøvelsen af alle af Indfødsret flydende Rettigheder og maa bære alle af Indfødsret flydende Forpligtelser, naar de tage fast Bopæl her i Landet og lade sig løse fra det undersaatlige Forhold til paagjældende fremmede Lande eller, hvor Saadant efter disses Love ikke er muligt, afgive en Erklæring til Indenrigsministeren om, at de frasige sig alle af dette Forhold flydende Rettigheder.

Hvis deres Ophold her i Landet udstrækker sig til to Aar eller derover, anses de uden videre Bevis at være udtraadte af det undersaatlige Forhold til paagældende fremmede Lande; dog skal Regjeringen være bemyndiget til ved Traktater at vedtage herfra afvigende Regler paa Betingelse af Gjensidighed.

§ 2.

Denne Lov gjælder ikke for de Personer, hvem der i Henhold til Fredstraktaten af 30. Oktober 1864 Art. XIX er forbeholdt Indfødsret.

Lov om Erhvervelse og Fortabelse af Indfødsret Nr. 42 af 19. Marts 1898 §§ 1—6 og 9—13.

§ 1.

Ifølge Fødsel erhverves dansk Indfødsret af ægte Barn, hvis Fader har dansk Indfødsret, hvad enten Fødselen foregaar her i Landet eller i Udlandet.

§ 2.

Personer, der ikke ifølge Fødsel have erhvervet Indfødsret, men dog ere fødte her i Riget, erhverve Indfødsret, naar de efter Fødselen vedblivende have haft deres Hjemsted her indtil deres fyldte 19 Aar, medmindre vedkommende i Løbet af det sidste Aar for Overøvrigheden (i København Magistraten) har afgivet en skriftlig Erklæring om ikke at ville erhverve dansk Indfødsret samt derhos ved fyldestgørende Attest har godtgjort at have Statsborgerret i et andet Land. Saadan Erklæring skal dog ikke med Virkning kunne afgives af den, der er Barn af en Udlænding, som selv paa denne Maade har gjort sin fremmede Statsborgerret gældende.

Den af en Mand i Medfør af nærværende Paragraf erhvervede Indfødsret tilkommer ogsaa hans Hustru og ægte Barn.

§ 3.

Den fremmede Kvinde, som gifter sig med en Mand, der har dansk Indfødsret, erhverver ved Ægteskabet saadan Ret.

Have Ægtefællerne Børn sammen forinden Ægteskabets Indgaaelse, erhverve ogsaa disse Børn, for saa vidt de ere umyndige (under 18 Aar), dansk Indfødsret.

§ 4.

Dansk Indfødsret kan ogsaa erhverves ved Naturalisation i Henhold til Grundloven 28de Juli 1866 § 51.

Naturalisation af en Mand omfatter hans Hustru og umyndige ægte Børn, saafremt ikke andet i det enkelte Tilfælde fastsættes.

§ 5.

Dansk Indfødsret tabes af den, som bliver Statsborger i et andet Land. Ved en Mands Naturalisation i et andet Land taber hans Hustru eller umyndige ægte Børn, saafremt de ikke forblive her i Riget, dansk Indfødsret, men dog kun for saa vidt hans Naturalisation i vedkommende fremmede Land tillige medfører Erhvervelse af Statsborgerret sammesteds for dem.

Den, som ønsker at blive fremmed Statsborger, kan ved kongelig Resolution løses fra sit statsborgerlige Forhold til Danmark. Løsningen sker paa Betingelse af, at Ansøgeren inden en vis Frist skal være bleven Statsborger i et andet Land.

§ 6.

Dansk Indfødsret tabes endvidere af den Kvinde, som gifter sig med en Mand, som ikke har dansk Indfødsret.

Have Ægtefællerne Børn sammen forinden Ægte-

skabets Indgaaelse, tabe Børnene ligeledes dansk Indfødsret, for saa vidt de ere umyndige paa det Tidspunkt, da Forældrene indgaa Ægteskab. Ere de ved det nævnte Tidspunkt myndige, bevare de deres danske Indfødsret.

— — — — — — — —

§ 9.

Uægte Barn, hvis Moder har dansk Indfødsret, erhverver ved Fødselen dansk Indfødsret, hvad enten Fødselen foregaar her i Landet eller i Udlandet.

I de Tilfælde, hvor ifølge Bestemmelserne i nærværende Lov ægte Barn følger Faderen, retter det uægte Barns statsborgerlige Stilling sig efter Moderens.

Forandres Moderens statsborgerlige Stilling som Følge af Ægteskab med en anden end Børnenes Fader, sker derved ikke nogen Forandring med Hensyn til Børnenes Indfødsret.

§ 10.

Børn, som findes her i Riget, uden at deres statsborgerlige Stilling kendes, anses, indtil andet oplyses, som havende dansk Indfødsret.

§ 11.

Lovens § 2 faar Anvendelse ogsaa paa Personer, som ere fødte forinden Lovens Ikrafttræden, men da endnu ikke have opnaaet Indfødsret efter Forordning 15. Januar 1776 § 9. De Kvinder faa Indfødsret, som ved Lovens Ikrafttræden leve i Ægteskab med Mænd, der have dansk Indfødsret.

I øvrigt komme Lovens Bestemmelser kun til Anvendelse, saafremt det Forhold, der begrunder Erhvervelse eller Fortabelse af Indfødsret, ligger efter Lovens Ikrafttræden.

§ 12.

Denne Lov gør ingen Forandring i Henseende til den Retsstilling, der efter hidtil gældende Regler tilkommer ikke-indfødte som Følge af, at de have taget Bopæl her i Landet eller have haft fast Ophold her en vis Tid.

§ 13.

Denne Lov gælder ligesom de ældre Bestemmelser om Indfødsret, i hvis Sted den træder, for alle Dele af den danske Stat.

Den gælder ikke for de Personer, hvem der i Henhold til Fredstraktaten af 30. Oktober 1864 Art. XIX er forbeholdt Indfødsret.

Lov Nr. 57 af 23. Marts 1908 om Forandring i og Tillæg til Lov Nr. 42 af 19. Marts 1898 om Erhvervelse og Fortabelse af Indfødsret.

§ 1.

§§ 7 og 8 i Lov Nr. 42 af 19. Marts 1898 ophæves.

§ 2.

Til § 11 i Lov Nr. 42 af 19. Marts 1898 føjes som nyt 1ste Stykke:

Lovens § 1 og § 9, 1ste Stykke, faa Anvendelse ogsaa paa Personer, der ere fødte før Lovens Ikrafttræden, for saa vidt Fødselen er foregaaet i et Land, hvor danske Undersaatter ikke ere undergivne vedkommende Lands Jurisdiktion.

§ 3.

— — — — — — — — — —

Lov Nr. 353 af 27. November 1916 vedrørende Erhvervelse af Indfødsret.

Personer, som ved nærværende Lovs Ikrafttræden ikke er Statsborgere i nogen Stat, erholder dansk Indfødsret, saafremt de vilde have saadan Ret, hvis Reglerne i Lov Nr. 42 af 19. Marts 1898 §§ 1, 3 og 9, jfr. Bekendtgørelse Nr. 59 af 23. Marts 1908 §§ 1, 3 og 7, havde været gældende ogsaa før den 7. April 1898.

Denne Lov træder straks i Kraft.

Bekendtgørelse af Lov Nr. 474 af 5. September 1920 om Erhvervelse af dansk Indfødsret i Anledning af de sønderjydske Landsdeles Indlemmelse i Danmark, saaledes som denne er ændret i Henhold til Lov af 12. Juni 1922.

§ 1.

Dansk Indfødsret har de Personer, som den 15. Juni 1920 havde fast Bopæl i de sønderjydske Landsdele og indtil dette Tidspunkt var i Besiddelse af tysk Statsborgerret, medmindre de har bosat sig i Landsdelene efter 1. Oktober 1918.

Ved Udtrykkene Bopæl eller fast Bopæl forstaas i denne Lov det Sted, hvor den paagældende Person har sit faste og varige Hjem.

Personer, som den 15. Juni 1920 havde fast Bopæl i de sønderjydske Landsdele, men som inden den 7. Juni 1922 har forlagt Bopælen til Tyskland, erhverver dog ikke dansk Indfødsret i Henhold til denne Paragrafs 1ste Stykke, medmindre de allerede har erholdt et af Indenrigsministeriet udfærdiget Indfødsretsbevis eller inden den 14. Juni 1922 andrager Ministeriet om et saadant Bevis. Personer, som først er udvandret fra de sønderjydske Landsdele efter Udgangen af Aaret 1920, er dog berettigede til at andrage om dansk Indfødsretsbevis indtil den 15. August 1922.

Indenrigsministeren bemyndiges til at foranledige, at der optages Registre over de Personer, der opfylder de i denne Paragrafs 1ste Stykke fastsatte Betingelser.

Bevis for, at en Person har dansk Indfødsret i Medfør af denne Paragrafs 1ste Stykke, meddeles af Indenrigsministeren eller efter nærmere af Indenrigsministeren givne Forskrifter af vedkommende Amtmand.

§ 2.

Personer, der har dansk Indfødsret i Medfør af § 1, 1ste Stykke, men som inden 1. Januar 1923 opterer for Tyskland og i Løbet af de efter Optionserklæringens Afgivelse følgende 12 Maaneder tager Bopæl i det tyske Rige, fortaber dansk Indfødsret. Den danske Indfødsret fortabes dog ogsaa, selv om Bopælen ikke forlægges til det tyske Rige, naar den paagældende har Bopæl udenfor Danmark og Tyskland og opnaar den tyske Regerings Fritagelse for at tage Bopæl i Tyskland. Fortabelsen regnes fra den Dag, da Optionserklæringen er indleveret til kompetent tysk Myndighed, eller, for saa vidt Erklæringen er ført til Protokol, fra Protokollationens Dato.

Har Forlæggelsen af Bopæl ikke fundet Sted inden Udløbet af den i foranstaaende Stykke nævnte Tidsfrist paa 12 Maaneder, og opnaas ej heller Fritagelse i Henhold til Bestemmelsen i 1ste Stykke, 2det Punktum, i nærværende Paragraf, anses Optionserklæringen som ikke afgivet, og Optanten betragtes, som om han overhovedet ikke havde skiftet Statsborgerforhold.

Optionserklæring for Tyskland kan afgives af Mænd, ugifte Kvinder, Enker og fraskilte Hustruer, dog kun for saa vidt de har fyldt 18 Aar; endvidere kan

for forældreløse Personer under 18 Aar Optionserklæring afgives af den lovlige Værge, men denne Erklæring kan tilbagekaldes af Myndlingen indtil den 1. Januar 1923, saafremt den paagældende inden dette Tidspunkt har fyldt 18 Aar. I øvrigt kan Optionserklæringerne ikke tilbagekaldes.

Mandens Fortabelse af dansk Indfødsret i Medfør af denne Paragrafs 1ste Stykke omfatter hans Hustru og Ægtebørn under 18 Aar; en Enke eller en fraskilt Hustrus Fortabelse af Indfødsret omfatter paa samme Maade hendes Ægtebørn under 18 Aar — for den fraskilte Hustrus Vedkommende dog kun, for saa vidt hun har Forældremagten over Børnene.

§ 3.

Personer, som er født i de sønderjydske Landsdele, men ikke har dansk Indfødsret i Medfør af § 1, og som enten er i Besiddelse af tysk Statsborgerret eller i Henhold til tyske Myndigheders Erklæringer har fortabt tysk Statsborgerret som Følge af Udeblivelse eller Rømning fra tysk Militærtjeneste (Faneflugt), erhverver dansk Indfødsret ved inden 15. Juni 1922 at afgive Optionserklæring under Forudsætning af, at de i Løbet af de følgende 12 Maaneder efter Optionserklæringens Afgivelse tager Bopæl i Danmark, for saa vidt de paagældende ikke allerede har Bopæl dér. For Optanter, som ikke er bosat i Tyskland, kan Kravet om Bosættelse i Danmark dog frafaldes af Indenrigsministeriet, for saa vidt de paagældende ikke tillige er i Besiddelse af Statsborgerret i den Stat, hvor de har Bopæl.

Erhvervelse af Indfødsret regnes fra den Dag, da Optionserklæringen er indleveret til kompetent dansk

Myndighed; men har Bopælsforlæggelsen ikke fundet Sted inden Udløbet af den i foranstaaende Stykke nævnte Tidsfrist paa 12 Maaneder, eller er Bosættelseskravet ikke frafaldet af Indenrigsministeriet, anses Optionserklæringen for ikke afgivet, og Optanten betragtes, som om han overhovedet ikke havde skiftet Statborgerforhold.

Optionserklæring for Danmark kan afgives af Mænd, ugifte Kvinder, Enker, fraskilte og fraseparerede Hustruer, dog kun for saa vidt de har fyldt 18 Aar; endvidere kan for forældreløse Personer under 18 Aar Optionserklæring afgives af den lovlige Værge, men denne Erklæring kan tilbagekaldes af Myndlingen indtil den 15. Juni 1922, saafremt den paagældende inden dette Tidspunkt har fyldt 18 Aar. I øvrigt kan Optionserklæringerne ikke tilbagekaldes.

De nærmere Regler for Optionserklæringers Afgivelse for danske Myndigheder i Ind- eller Udland fastsættes af Indenrigsministeren efter Forhandling med Udenrigsministeren.

§ 4.

Den af en Mand i Medfør af nærværende Lov erhvervede Indfødsret omfatter tillige hans med ham samlevende Hustru og Ægtebørn under 18 Aar; den af en Enke, en fraseparet eller fraskilt Hustru erhvervede Indfødsret omfatter paa samme Maade hendes Ægtebørn under 18 Aar — for den fraseparerede eller fraskilte Hustrus Vedkommende dog kun, forsaavidt hun har Forældremagten over Børnene.

§ 5.

I de Tilfælde, hvor ifølge Bestemmelserne i nærværende Lov Ægtebarn følger Faderen, retter det udenfor

Ægteskab fødte Barns statsborgerlige Stilling sig efter Moderens i Overensstemmelse med Reglerne i Lov Nr. 42 af 19. Marts 1898 § 9, jfr. Bekendtgørelse Nr. 59 af 23. Marts 1908 § 7.

§ 6.

Bevis for, at Indfødsret er erhvervet ved Option i Henhold til § 3, meddeles af Indenrigsministeren.

§ 7.

Paa Personer, som den 15. Juni 1920 var tyske eller preussiske Statstjenestemænd, samt deres Ægtefæller og Børn under 21 Aar kommer Bestemmelserne i denne Lovs § 1 ikke til Anvendelse, naar de forlader Danmark inden 15. September 1920 eller forbliver sammesteds efter nævnte Tidspunkt, fordi de efter Aftale med danske Myndigheder midlertidig fortsætter deres Embedsvirksomhed i de sønderjydske Landsdele.

Lov Nr. 123 af 18. April 1925 om Erhvervelse og Fortabelse af Indfødsret.

§ 1.

Ægtebarn, hvis Fader har dansk Indfødsret, erhverver ved Fødselen Indfødsret. Udenfor Ægteskab født Barn, hvis Moder har dansk Indfødsret, erhverver ved Fødselen Indfødsret.

Et Hittebarn, som bliver fundet her i Riget, anses, indtil andet oplyses, som havende Indfødsret.

§ 2.

Fremmed Mand og fremmed ugift Kvinde, som er født her i Riget og vedblivende har haft sit Hjemsted her indtil det fyldte 19de Aar, erhverver derved Indfødsret.

Dette gælder dog ikke, hvis vedkommende i Løbet af det sidste Aar for Overøvrigheden (i København Magistraten) har afgivet skriftlig Erklæring om ikke at ville erhverve dansk Indfødsret og ved fyldestgørende Attest har godtgjort at have Statsborgerret i et andet Land. Saadan Erklæring kan dog ikke afgives med Virkning, saafremt den paagældendes Fader — eller, naar Talen er om en udenfor Ægteskab født Person, den paagældendes Moder — selv paa denne Maade har gjort sin fremmede Statsborgerret gældende.

Den af en Mand i Medfør af nærværende Paragraf erhvervede Indfødsret tilkommer ogsaa hans Hustru og ægte Børn. Børn udenfor Ægteskab følger paa samme Maade Moderen.

§ 3.

Fremmed Kvinde, som gifter sig med en Mand, der har dansk Indfødsret, erhverver ved Ægteskabet Indfødsret.

Har Ægtefællerne Børn sammen før Ægteskabet, erhverver ogsaa disse Børn dansk Indfødsret, for saa vidt de er ugifte og under 18 Aar.

§ 4.

Dansk Indfødsret kan ogsaa erhverves ved Naturalisation i Henhold til § 50 i Grundloven af 5. Juni 1915 med Ændringer af 10. September 1920.

Naturalisation af en Mand omfatter hans Hustru og ugifte Ægtebørn under 18 Aar, saafremt ikke andet i det enkelte Tilfælde fastsættes.

Udenfor Ægteskab fødte ugifte Børn under 18 Aar erhverver paa samme Maade Indfødsret ved Moderens Naturalisation.

§ 5.

Dansk Indfødsret tabes af den, som bliver Statsborger i et andet Land. For den, der bor her i Riget, indtræder Tabet, saafremt vedkommende ved Fødselen har erhvervet dansk Indfødsret, først, naar han flytter ud af Riget.

§ 6.

Dansk Mand og dansk ugift Kvinde, som er født i Udlandet og aldrig har boet her i Riget, taber sin danske Indfødsret ved sit fyldte 22de Aar. Det kan dog

ved kgl. Resolution bevilges, at den paagældende bevarer sin Indfødsret.

Den, som har aftjent dansk Værnepligt eller opholdt sig i Danmark for sin Uddannelses Skyld eller i øvrigt under Forhold, som tyder paa Samhørighed med Danmark, anses ved Anvendelsen af denne Paragraf at have boet i Danmark.

Naar en Mand taber sin danske Indfødsret efter denne Paragraf, taber ogsaa hans Hustru og Ægtebørn dansk Indfødsret. Tilsvarende Regel gælder i Forholdet mellem en Kvinde og hendes udenfor Ægteskab fødte Barn.

§ 7.

Den, som er eller som ønsker at blive fremmed Statsborger, kan ved kgl. Resolution løses fra sit statsborgerlige Forhold til Danmark. Løsningen sker i det sidste Tilfælde paa Betingelse af, at Ansøgeren inden en vis Frist bliver Statsborger i et andet Land.

§ 8.

De Kvinder, som ved Lovens Ikrafttræden har tabt dansk Indfødsret ved at indgaa Ægteskab med en Mand, der ikke har dansk Indfødsret, faar efter derom overfor Indenrigsministeriet fremsat Begæring Indfødsret, saa fremt de ved Fødselen har erhvervet dansk Indfødsret samt efter Ægteskabets Indgaaelse stedse har boet her i Riget. Flytter de ud af Riget, taber de dansk Indfødsret.

Lovens § 6 medfører kun Tab af Indfødsret for saadanne Personer, der opnaar 22 Aars Alderen senere end 3 Aars Dagen efter denne Lovs Ikrafttræden, samt for saadanne Personers Hustruer og Børn.

I øvrigt kommer Lovens Bestemmelser til Anvendelse, saafremt det Forhold, der begrunder Erhvervelse eller Fortabelse af Indfødsret, ligger efter Lovens Ikrafttræden.

§ 9.

Denne Lov, der træder i Stedet for Lov Nr. 42 af 19. Marts 1898 om Erhvervelse og Fortabelse af Indfødsret, saaledes som denne er ændret ved Lov Nr. 57 af 23. Marts 1908 (se Bekendtgørelse Nr. 59 af 23. Marts 1908), gælder for alle Dele af den danske Stat.

BLANKET
til
Ansøgning om dansk Indfødsret

Stempelfri.

Indsendes i udfyldt Stand af Ansøgeren til vedkommende Politikontor inden 15. Juni.

Til

Indenrigsministeriet.

Under Henvisning til de i omstaaende Skema indeholdte Oplysninger og de hoslagt følgende Bilag tillader underskrevne

boende

mig at ansøge om dansk Indfødsret.

den ..... *192*.....

(Underskrift.)

Nærværende Ansøgning tiltrædes af underskrevne Hustru

.....

Underskrift.)

(Svar paa nærværende Ansøgning bedes sendt efter Adresse:

.....)

1. Ansøgerens fulde Navn. — Livsstilling. — Fødested . . — Fødselstid . (Fødselsattest vedlægges.) Er nogen af Ansøgerens Forældre dansk? . . . . (I bekræftende Fald vedlægges vedkommendes Fødselsattest. Opmærksomheden henledes paa Lovene Nr. 353 af 27. November 1916, Nr. 474 af 5. September 1920, Nr. 247 af 12. Juni 1922 og Nr. 123 af 18. April 1925.)		Bilag Nr.
2.a. Naar indvandrede Ansøgeren?		
b. I hvilke Kommuner her i Landet har Ansøgeren opholdt sig siden sin Indvandring, og i hvilke Tidsrum paa de forskellige Steder?	Kommune fra til	
c. Har Ansøgeren siden sin Indvandring opholdt sig i Udlandet? I bekræftende Fald, i hvilke Lande og i hvilke Tidsrum? . . . . . . (Rigtigheden af de under Punkt 2 a—c givne Oplysninger maa bevidnes af to paalidelige Personer, hvis Troværdighed maa attesteres af Politiet. Andragerens Vandel under hele hans Ophold her i Landet maa attesteres paa samme Maade.)		

3. Hvorledes har Ansøgeren ernæret sig her i Landet?		Bilag Nr.
4. a. Har Ansøgeren her i Landet nydt Fattigunderstøttelse?		
b. eller Hjælp af de kommunale Hjælpekasser (de fattiges Kasse)? (Herom vedlægges Attester fra *hver enkelt* Opholdskommune.)		
5. Ægtefællens fulde Navn — Fødested. . (Fødselsattest vedlægges.) Ægtefællernes Vielsesdag (Vielsesattest vedlægges). Samlever Ægtefællen med Ansøgeren? . . . . Hvis ikke, hvor har Ansøgerens Ægtefælle da Ophold? . . . . . Er Ægteskabet opløst. og da hvorledes og hvornaar? . . . . . (Dødsattest, Skilsmissebevilling eller lign. vedlægges. Vedrørende muligt tidligere Ægteskab maa tilsvarende Attest vedlægges, hvorhos den tidligere Ægtefælles Nationalitet maa oplyses.)		

		Bilag Nr.
6. Antallet af Ansøgerens Børn . . . . . Børnenes Alder . . . . . Nyder de eller har de nydt dansk Undervisning og Opdragelse? . Samlever de af Børnene, der er under 18 Aar, med Ansøgeren? . . . . Hvis ikke, hvor har de Opholdt? . . . . . (Fødselsattester og Skoleattester for Børnene vedlægges.)		
7. Er Ansøgeren det danske Sprog mægtig? . . . . . (Attest vedlægges, medmindre Ansøgeren er af dansk Afstamning eller er født i Norge eller Sverige.)		
8. Har Ansøgeren aftjent Værnepligt her i Landet? . . . . . (I bekræftende Fald opgives Rullebetegnelsen). Hvis ikke, da af hvilken Grund?		
9. Ejer Ansøgeren fast Ejendom her i Landet? . . (I bekræftende Fald vedlægges Attestation.) Paa hvilken anden særlig Maade er Ansøgeren knyttet her til Landet?		

10. I hvilket Land havde Ansøgeren Statsborgerret ved Fødselen? .		Bilag Nr.
11. I hvilket Land har Ansøgeren nu Statsborgerret?		
12. Er Ansøgeren løst af sit tidligere undersaatlige eller statsborgerlige Forhold eller paa anden Maade udtraadt af dette Forhold? . . . . . (I bekræftende Fald vedlægges Attestation.)		
13. **For Personer fødte i Tyskland eller staaende i statsborgerligt Forhold til dette Land:** Har Ansøgeren overfor nogen tysk Myndighed forbeholdt sig at bevare tysk Statsborgerret uanset Erhvervelsen af dansk Indfødsret?		

LITTERATUR.

A. Om dansk Statsborgerret i Almindelighed.

Der foreligger ikke nogen samlet Fremstilling af den danske Statsborgerret paa Grundlag af den ny Lov 1925.

De moderne Fremstillinger af Statsborgerretten er iøvrigt:

K. Berlin: Den danske Statsforfatningsret, 2. Udgave, København 1922 S. 85—200. Denne Fremstilling er med Hensyntagen til Lov 1925 suppleret ved S. 6—18 i »Noter til Knud Berlin: Den danske Statsforfatningsret I«, udgivet af det rets- og statsvidenskabelige Studenterraad, 2. Udgave, København 1927.

H. Matzen: Den danske Statsforfatningsret, Første Del, Fjerde gennemsete Udgave 1910 S. 58—196.

J. H. Olivarius: Dansk Indfodsret. Fremstilling af de gældende Regler om Erhvervelse og Fortabelse af dansk Indfødsret, København 1911.

G. og *N. Cohn:* Bidrag til Statsborgerretten, i Juridisk Tidsskrift 1915 S. 629—644 og 1916 S. 437—445 og S. 465—486.

Særligt vedrørende Lov 1925:

K. Berlin: Nyt nordisk Udkast angaaende Statsborgerret, U. f. R. 1922 S. 65—80.

Samme: Det nye Indfødsretslovforslag, U. f. R. 1925 S. 33—39.

Poul Andersen: Den nye Lov om Erhvervelse og Fortabelse af Indfødsret. Socialt Tidsskrift 1925 S. 325—330.

Ældre Fremstillinger:

C. Goos und Henrik Hansen: Das Staatsrecht des Königreichs Dänemark. Freiburg i. B. 1889 (Aus Marquardsen's Handbuch des Oeffentlichen Rechts) II Kapitel: Die Staatsangehörigen (S. 7—15).

C. G. Holck: Den danske Statsforfatningsret 1869. II. S. 297—363.

A. W. Scheel: Personretten, fremstillet efter den danske Lovgivning, 2. Udgave 1876 S. 226—280.

J. H. Deuntzer: Om Statsborger- og Undersaatsforholdet, især dets Stiftelse og Ophør. (Bilag til den Kommissionsbetænkning, som gik forud for Lov Nr. 42 af 19. Marts 1898).

B. Specielle Afhandlinger:

K. Berlin: Om Fremmedes statsretlige Stilling, U. f. R. 1917 S. 273—286.

Samme: Om Hjemløshed og Dobbelt-Statsborgerforhold efter den nugældende Lovgivning. Tidsskrift for Retsvidenskab 1917 S. 324—376.

Samme: Om Kvinders Tab af Statsborgerret ved Ægteskab, U. f. R. 1918 S. 6—16.

Samme: Nogle stats- og folkeretlige Spørgsmaal vedrørende Afstaaelse og Erhvervelse af Statsomraade, U. f. R. 1919 S. 67—84, 104—112, 117—120.

Samme: Gift Kvindes statsborgerlige Stilling, U. f. R. 1922 S. 105—121.

Samme: Indfødsrets- og Fremmedlov, U. f. R. 1923 S. 70—79.

Samme: Ligeretsbestemmelsen i den dansk-islandske Forbundslov, Juridisk Tidsskrift 1923 S. 153—179.

H. Matzen: Die nordschleswigsche Optantenfrage, Kopenhagen 1904.

Samme: Das Indigenatrecht im Wiener Frieden. Widerlegung der Schrift des Herrn Oberlandesgerichtsrats Dr. Otto Brandt in Kiel. Kopenhagen 1906.

Samme: Om Betydningen af en Løsning fra Undersaatsforholdet efter dansk Statsret. Særtryk af »Sønderjydske Aarbøger«, Aabenraa 1905.

SAGREGISTER

d. = dansk. S. = Statsborgerret.

Aandelig Normalitet som Naturalisationsbestemmelse 28.
Adoption. D. S. erhverves ikke ved Adoption 26.
Naturalisation af Adoptivbørn 28.
Afledet Erhvervelse, Fortabelse osv.
se middelbar Erhvervelse, Fortabelse osv.
Afstaaelse af Landomraade, Fortabelse af d. S. ved A. 65 ff.
Afstamning, Hjemløses Erhvervelse af d. S. i Kraft af d. A. 20 f.
Naturalisation af Personer af dansk A. 39.
Afvandring fra de sønderjydske Landsdele udelukker Erhvervelse af d. S. 41 f, jfr. 48 f.
Hustruers og Børns A. 48 f.
Alder som Naturalisationsbetingelse 27 f.
Amerika, se Forenede Stater.
Ansøgninger vedrørende statsborgerlige Forhold 75, om Naturalisation 73 f., 97.
Argentinske Statsborgeres Naturalisation 34.
Attest, se Indfødsretsbeviser, tyske Myndigheders Statsborgerretsbeviser.
Belgiske Statsborgeres Fritagelse for Værnepligt 32.
Naturalisation 34.
Betinget Naturalisation 33 ff.
Beviser, se Indfødsretsbeviser.
Bopæl, se ogsaa Ophold.
Bopæl i Danmark, Naturalisationsbetingelse 28.
udelukker Fortabelse af d. S. 15, 55, 57 f, jfr. dog 63.
Betingelse for Generhvervelse af d. S. efter dens Fortabelse ved Ægteskab med udenlandsk Mand 60 f.
Betingelse for Generhvervelse af d. S. if. Lov 1871, 50.
Bopæl i de sønderjydske Landsdele. Erhvervelse af d. S. i Kraft af B. i d. s. L. 39 ff.

Bopæl i Udlandet. 10 Aars B. i U. som Fortabelsesgrund 56.
Betingelse for »Suspension« af d. S. 50.
Fødsel og B. i U. bevirker Fortabelse af d. S. 14, 62 ff.
Brasilianske Statsborgeres Naturalisation 34.
Britiske Statsborgeres Fritagelse for Værnepligt 32.
Statsborgeres Naturalisation 34.
Bulgarske Statsborgeres Naturalisation 34 f.
Børn, Fortabelse af dansk Statsborgerret ved Legitimation 15.
Naturalisation af B. 27 f, jfr. 37.
»Suspension« af d. S. 53.
B. af Forældre med »suspenderet« d. S. 53.
selvstændig Generhvervelse af »suspenderet« d. S. 53.
B.'s Erhvervelse af d S. ved de sønderjydske Landsdeles Indlemmelse 44.
Czekoslovakiske Statsborgeres Naturalisation 36.
Dansk-vestindiske Øer 11, 67.
Danzig. Statsborgeres Fritagelse for Værnepligt 32.
Statsborgeres Naturalisation 34.
Dobbelt Statsborgerret 15 f, 18, 34, 59.
Domstolenes Prøvelsesret 43, 76.
Eftergivelse af Fattighjælp er uden Betydning ved Naturalisation 31.
Engelske Statsborgeres Naturalisation 34.
Enker. E.'s ægte Børn omfattes ikke af Moderens Naturalisation 37.
E.'s ægte Børn erhverver ved de sønderjydske Landsdeles Indlemmelse d. S. sammen med Moderen 46.
Erhvervelse af d. S. 18 ff.
ved Fødsel 18 ff., 57 f.
for Hjemløse i Kraft af d. Afstamning 20 f.
ved Fødsel og Ophold i Landet 22 ff.
ved Ægteskab 24 ff
ved Naturalisation, se Naturalisation.
ved Legitimation ved efterfølgende Ægteskab 25.
ved Indlemmelsen af de sønderjydske Landsdele 38 ff.
i Kraft af Bopælen 39 ff.
ved Option 45 f.
ved Mandens Generhvervelse af d. S. i H. t. Lov 1871, 52.
Erhvervelse af fremmed Statsborgerret 49 ff., 54 f., 56 ff.
ved Fødslen udelukker ikke samtidig Erhvervelse af d. S. 16, 18, 50, 54 f.
Betingelse for Løsning 64.
Erhvervelse af islandsk Statsborgerret, se Island.

Erklæring om ikke at ville erhverve d. S., 23.
Eskimoiske Befolkning paa Grønland 17.
Estlandske Statsborgeres Naturalisation 34.
Fattighjælp som Naturalisationshindring 30 f.
Finske Statsborgeres Fritagelse for Værnepligt 32.
Naturalisation 28, 34 f.
Forbrydelse af S. 14.
Forenede Stater af Nordamerika 11.
Naturalisation og Renaturalisation af nordamerikanske Borgere 34, 77.
Praksis m. H. t. Fritagelse for Værnepligt af Borgere i de F. St. 32.
Naturalisation og Renaturalisation af d. Statsborgere i de F. St. 77.
Forskellige Slags S. 16 f.
Fortabelse af d. S. 14, 17, 49 ff., 54 ff.
ved Ægteskab med udenlandsk Mand 15, 55 f., 58 f.
ved Legitimation ved efterfølgende Ægteskab 15, 56.
ved Erhvervelse af fremmed St. 54 f, 56 ff.
ved Løsning 49, 56, 64.
ved Fødsel og Bopæl i Udlandet 62 ff.,
kan afværges ved kgl. Resolution 63.
ved Erhvervelse af islandsk S. 68 f.
ved Afstaaelse af Landomraade 65 ff.
Fortabelse af fremmed S. ved Naturalisation 33 ff.
Franske Statsborgeres Naturalisation 34 f.
Frasigelse af Rettigheder ifl. fremmed S. i H. t. Lov 1871, 50 f.
Fraskilte Hustruers ægte Børn omfattes ikke af Moderens Naturalisation 37.
— — — — erhverver ved de sønderjydske Landsdeles Indlemmelse d. S. sammen med Moderen 46 ff.
Fremmed S. Erhvervelse af f. S. bevirker Fortabelse af d. S. 49 f., 54 f., 56 ff.
nødvendig ved Løsning af det statsborgerlige Forhold til Danmark 64 f.
Færøerne 16, 32.
Fødsel. Erhvervelse af d. S. ved F. 18 ff.
Erhvervelse af d. S. ved F. og Ophold her i Landet 22 f.
Erhvervelse af fremmed S. ved F. udelukker ikke samtidig Erhvervelse af d. S. 50, 54 f.
F. og Bopæl i Udlandet bevirker Fortabelse af d. S. 14, 62 ff.
F. i Udlandet 9 f., 12 ff., 16, 18 f.
Gebyrer 64, 75.

Generhvervelse af d. S. 50 f., 60 f.
ved Naturalisation 29, 58.
ved Mandens Generhvervelse af d. S. i H. t. Lov 1871, 52.
Børns G. af d. S. 53.
gifte Kvinders i. H. t. Lov 1925 § 8, 60 f.
Gifte Kvinder, g. K.s Erhvervelse af d. S. ved de sønderjydske Landsdeles Indlemmelse 44.
g. K.s Naturalisation 32.
Græske Statsborgeres Naturalisation 36.
Grønland 16, 17, 32.
Hertugdømmerne 13, 65 ff.
Hittebørn 38.
Hjemløshed 9, 12 ff.
Hjemløses Erhvervelse af d. S. i Kraft af Afstamning 20 f.
Hjemløses Naturalisation 32 f.
Hollandske Statsborgeres Fritagelse for Værnepligt 32.
Statsborgeres Naturalisation 34.
Hustru, se gifte Kvinder.
Indfødsret. Begrebet 12, 66 f.
Indfødsretsbeviser 37, 73 ff., 77.
midlertidige I, 43, 74.
I. eller Andragende om I. inden en vis Frist udelukker Virkningen af Afvandring fra de sønderjydske Landsdele 43.
Indlemmelse af Landomraade, se sønderjydske Landsdele.
Island 9, 11, 68 ff.
Erhvervelse af isl. St. ved dansk-islandsk Forbundslovs Ikrafttræden 68 ff.
Erhvervelse af isl. St. if. isl. Love 71 f.
Isl. Statsborgeres Fritagelse for Værneplig 32.
Isl. Statsborgeres Ligeret med d. Statsborgere 68.
I. er efter 1. Dec. 1918 Udland 62.
Italienske Statsborgeres Fritagelse for Værnepligt 32.
Naturalisation 34.
Japan. Fødsel i J. 19.
j.ske Statsborgeres Fritagelse for Værnepligt 32.
j.ske Statsborgeres Naturalisation 34 f.
Jugoslaviske Statsborgeres Naturalisation 36.
Jurisdiktion, Fødsel af d. Forældre i Lande, hvor d. Statsborgere ikke er undergivet vedk. Lands J. 13, 18 f.
jus domicilii 12.
jus soli 14, 16.
Kina, Fødsel i K. 19.
kinesiske Statsborgeres Naturalisation 36.

kongelig Resolution kan afværge Fortabelse af d. S. 63.
nødvendig til Løsning 49, 64.
Kuldlysning, d. S. erhverves ikke ved K. 26.
Kvinder, se gifte K.
Legitimation ved Bevilling, d. S. erhverves ikke ved L. v. B. 26.
ved efterfølgende Ægteskab 15, 25, 56.
Lettiske Statsborgeres Fritagelse for Værnepligt 32.
Naturalisation 34.
Litauiske Statsborgeres Naturalisation 36.
Luxemburgske Statsborgeres Naturalisation 34.
Løsning 49, 56, 64.
Betingelse for Naturalisation 33 ff.
Mexikanske Statsborgeres Fritagelse for Værnepligt 32.
Middelbar Erhvervelse af d. S. 20, 24 f.
ved Faderens (Moderens) eller Ægtemandens Erhvervelse af d. S. som Følge af Fødsel og Ophold her i Landet 24.
ved Naturalisation 37.
i Anledning af de sønderjydske Landsdeles Indlemmelse 46 ff.
ved Mandens Generhvervelse af »suspenderet« d. S. 52.
ved Faderens (Moderens) Generhvervelse af »suspenderet« d. S. 53.
Middelbar Fortabelse af d. S. 53, 55, 56, 63.
Middelbar Udelukkelse fra Erhvervelsen af d. S. i H. t. Bek. 1922 § 7, 45.
Myndigheder, der behandler Statsborgersager, 23, 26 f., 37, 64, 73 f., 76.
udenlandske M.s Afgørelser 76 f.
tyske M.s Statsborgerretsbeviser 77.
udenlandske M.s Samtykke til Naturalisation 33.
Nationale Registre i de sønderjydske Landsdele 74.
Naturalisation 10, 16 f., 26 ff., 61, 77.
Ansøgning 73 ff., 97 ff. (Skema til A.)
Betingelserne, se Indholdsfortegnelse.
Betinget N. 33 ff.
Tidspunktet for Erhvervelsen ved N. 33, 36.
Nederlandske Statsborgeres Fritagelse for Værnepligt 32.
Statsborgeres Naturalisation 34.
Nordmænds Naturalisation 28, 34.
Nullitets-Ægteskab, d. S. erhverves ikke ved N.-Æ. 24.
Omstødeligt Ægteskab, d. S. erhverves selv ved o. Æ 24.
Ophold, se ogsaa Bopæl.
Erhvervelse af d. S. ved Fødsel og Ophold her i Landet 22 ff.
som Naturalisationsbetingelse 28 f.

O. i Danmark af en vis Karakter udelukker Fortabelse af d. S. som Følge af Fødsel og Bopæl i Udlandet 62 f.
Ophævelse af det ægteskabelige Samliv muliggør Hustruens selvstændige Erhvervelse af d. S. i Anledning af de sønderjydske Landsdeles Indlemmelse i Kraft af Bopælen 44, ikke ved Option 47.
udelukker Hustruens middelbare Erhvervelse af d. S. i Anledning af de sønderjydske Landsdeles Indlemmelse, se ogsaa 48 f.
Optantbørn 12 ff.
Option, Erhvervelse af d. S. ved O. i Anledning af de sønderjydske Landsdeles Indlemmelse 45 f.
O. v. Hertugdømmernes Afstaaelse 65 f.
O. v. Islands Adskillelse fra D. 70 f.
Persien, Fødsel i P. 19.
Polske Statsborgeres Fritagelse for Værnepligt 32.
Statsborgeres Naturalisation 34 f.
Portugisiske Statsborgeres Naturalisation 34.
Posthume Børn 18.
Preussen 11, se ogsaa Tyskland.
preussiske Statstjenestemænds Udelukkelse fra Erhvervelsen af d. S. ved de sønderjydske Landsdeles Indlemmelse 45.
Prøvelsesret, Domstolenes 43, 76.
Registre, se Nationale Registre.
Rejse, Fødsel af d. Forældre paa Rejse i Udlandet 13, 18.
Rekurs mod administrative Myndigheders Afgørelser 76, se ogsaa Domstolenes Prøvelsesret.
Rumænske Statsborgeres Naturalisation 34.
Russiske Statsborgeres Fritagelse for Værnepligt 32.
Statsborgeres Naturalisation 36.
Samhørighed med Danmark, Ophold under Forhold, der tyder paa S. m. D., udelukker Fortabelse af d. S. som Følge af Fødsel og Bopæl i Udl. 62 f.
Samtykke fra Hjemlandets Myndigheder til Naturalisation 32.
Schweiziske Statsborgeres Fritagelse for Værnepligt 32.
Statsborgeres Naturalisation 36.
Separation udelukker Hustruens afledede Erhvervelse (Generhvervelse) af d. S. 25, 52.
separerede Hustruer kan selvstændigt erhverve d. S. ved de sønderjydske Landsdeles Indlemmelse 44.
Serbisk-kroatisk-slovenske (jugoslaviske) Statsborgeres Naturalisation 36.
Siam, Fødsel i Siam 19.
Siamesiske Statsborgeres Fritagelse for Værnepl. 32.

Sindssyges Naturalisation 28.
Skema til Naturalisationsansøgning 97 ff.
Spanske Statsborgeres Naturalisation 34.
Sprog, dansk S. Naturalisationsbetingelse 29 f.
Statsborgerret, Begrebet 11.
ej forskellige Slags d. S. 16 f.
dobbelt S. 15 f., 18, 34, 59.
tidligere S. Betydning ved Naturalisation 32 ff.
Statsborgerretsbeviser, se Indfødsretsbeviser, tyske Myndigheders Statsborgerretsbeviser.
Stempelpligt, Ansøgningers S. 64, 75.
Storbritanske Statsborgeres Fritagelse for Værnepligt 32.
Statsborgeres Naturalisation 34.
Straffede Personer, Naturalisation af s. P. 30.
Suspension af d. S. 9, 17, 49 ff.
Svenske Statsborgeres Naturalisation 28, 34.
Sønderjydske Landsdele 10, 74.
er indtil 15. Juni 1920 Udland 24, 62.
Afvandring fra de s. L. udelukker Erhvervelse af d. S. 41 ff., 48 f.
Erhvervelse af d. S. i Anledning af de s. L.s Indlemmelse 38 ff.
i Kraft af Bopælen 39 ff.
i Kraft af Option 45 f.
middelbar 46 ff.
Naturalisation af Personer, der har haft Tilknytning til de s. L. 29.
Territorialprincippet 19.
Tilbagebetaling af Fattighjælp, Betydning ved Naturalisation 31.
Tjeneste, Fødsel af danske Forældre i kgl. Tjeneste i Udlandet 13, 18.
Tjenestemænd, Naturalisation for at opnaa Ansættelse som T. 29.
Traktater 10 f., 13 f., 38 ff., 65, 67, 74, 77.
Tyrkiet, Fødsel i T. 19.
tyrkiske Statsborgeres Naturalisation 36.
Tyskland, Traktater med T. 10 f., 13 f., 38 ff., 65, 74, 77.
tyske Myndigheders Statsborgerretsbeviser 77.
— Statsborgeres Fritagelse for Værnepligt 32.
— Statsborgeres Naturalisation 34.
— Statsborgerret som Betingelse for Erhvervelse af d. S. i Anledning af de sønderjydske Landsdeles Indlemmelse 39, 43 f.
— Statsborgerlov af 1870, 13.
— Statstjenestemænds Udelukkelse fra Erhvervelse af d. S. ved de sønderjydske Landsdeles Indlemmelse 45.

Uddannelse, Ophold i Danmark for U.s Skyld udelukker Fortabelse af d. S. som Følge af Fødsel og Bopæl i Udlandet 63.
Udenlandske Myndigheders Afgørelser 76 f.
Udlandet, Fødsel i U. 12 ff., 16, 18 f.
Fødsel og B. i U. bevirker Fortabelse af d. S. 14, 62 ff.
Undersaat, Begrebet 12.
Ungarske Statsborgeres Naturalisation 36.
Uruguayske Statsborgeres Naturalisation 34.
U. S. A., se Forenede Stater.
Uægte Børn, se ogsaa middelbar Erhvervelse, m. Fortabelse.
Erhvervelse af d. S. ved Fødslen 18 ff.
Vandel som Naturalisationsbetingelse 30.
Versaillesfreden 10, 38 ff., 77.
Værnepligt, 16.
V.s Opfyldelse af Betydning for Naturalisation 32.
V.s Opfyldelse udelukker Fortabelse af d. S. som Følge af Fødsel og Bopæl i Udlandet 63.
Overenskomster om Fritagelse for V. 32.
Wiener Fredens Art. XIX. 10 f., 13, 49, 54, 65 ff.
Ægtebarn, se ogsaa middelbar Erhvervelse, m. Fortabelse.
Erhvervelse af d. S. ved Fødslen 18 ff.
Ægteskab, se ogsaa Legitimation, middelbar Erhvervelse, m. Fortabelse.
Erhvervelse af d. S. ved Æ. 24 ff.
med udenlandsk Mand 14 f., 55 f.
— — — er efter L. 1925 ikke mere selvstændig Fortabelsesgrund 14, 58 f.
Ægypten, Fødsel i Æ. 19.
ægyptiske Statsborgeres Naturalisation 36.
Æresoprejsning som Naturalisationsbetingelse 30.
Østrigske Statsborgeres Naturalisation 34.

———::———